Cesta zálohovania

Pre najmladších žiakov

Súbor metodických materiálov pre žiakov 1. cyklu základnej školy

Obsah metodického materiálu

Úvod 5
Metodický list pre učiteľov Téma: Kde je zálohomat? 10
Pracovný list pre žiakov Téma: Kde je zálohomat? 16
Metodický list pre učiteľov Téma: Webová stránka o zálohovaní 20
Pracovný list pre žiakov Téma: Webová stránka o zálohovaní 25
Metodický list pre učiteľov Téma: Vyzbierať 5 zálohovaných fliaš alebo plechoviek 28
Pracovný list pre žiakov Téma: Vyzbierať 5 zálohovaných fliaš alebo plechoviek 34
Metodický list pre učiteľov Téma: Fľaše patria do zálohomatu a záloh môžem využiť podľa seba 38
Pracovný list pre žiakov Téma: Fľaše patria do zálohomatu a záloh môžem využiť podľa seba 42
Metodický list pre učiteľov Téma: Vytvor si svoju prenosnú nádobu na zálohovanie 44
Pracovný list pre žiakov Téma: Vytvor si svoju prenosnú nádobu na zálohovanie 52
Metodický list pre učiteľov Téma: Skrášľujeme školu zálohovanými obalmi 55
Pracovný list pre žiakov Téma: Skrášľujeme školu zálohovanými obalmi 60
Metodický list pre učiteľov Téma: Napíš jednoduchú básničku na tému zálohovanie 64
Pracovný list pre žiakov Téma: Napíš jednoduchú básničku na tému zálohovanie 68
Metodický list pre učiteľov Téma: 9 spôsobov využitia plastovej fľaše 70
Pracovný list pre žiakov Téma: 9 spôsobov využitia plastovej fľaše 75
Metodický list pre učiteľov Téma: Vyzvi do výzvy 79
Pracovný list pre žiakov Téma: Vyzvi do výzvy 84
Metodický list pre učiteľov Téma: Výzva prijatá 88
Pracovný list pre žiakov Téma: Výzva prijatá 92
Metodický list pre učiteľov Téma: Vyhľadaj aspoň dva predmety z recyklovaného plastu 97
Pracovný list pre žiakov Téma: Vyhľadaj aspoň dva predmety z recyklovaného plastu 106

Úvod

Milé pani učiteľky, milí páni učitelia,

deti sa o svete neučia len z učebníc. Učia sa najmä cez to, čo denne zažívajú, čo si môžu vyskúšať, čo má pre nich zmysel a čo sa dotýka ich vlastného života. Práve preto vznikol tento súbor metodických materiálov, ktorého cieľom je podporiť u najmladších žiakov nielen porozumenie princípom zálohovania, ale aj postupné budovanie zodpovedného vzťahu k životnému prostrediu a k vlastným každodenným rozhodnutiam.
Metodické listy sú navrhnuté tak, aby rozvíjali spôsobilosti žiakov v troch vzájomne prepojených oblastiach – vedomostiach, zručnostiach a postojoch. Žiaci sa neučia len to, čo je zálohovanie, ale najmä ako s ním pracovať v praxi, ako sa rozhodovať a ako vnímať vlastný podiel na ochrane prírody.

Celý súbor je koncipovaný v súlade s princípmi prebiehajúcej kurikulárnej reformy základného vzdelávania, ktorá kladie dôraz na rozvoj kľúčových spôsobilostí, prepojenie učenia s reálnym životom, aktívne zapájanie žiakov do učenia a podporu ich samostatnosti, spolupráce a zodpovednosti. Zároveň sú aktivity doplnené o prvky metakognície, ktoré vedú deti k tomu, aby si uvedomovali, ako sa učia, čo sa im darí a v čom sa môžu zlepšiť. Učiteľ v týchto metodikách nevystupuje len ako sprostredkovateľ informácií, ale ako sprievodca, ktorý vytvára situácie, v ktorých sa žiaci môžu učiť skúsenosťou, diskusiou, skúšaním a spoločným riešením problémov.
Jednotlivé metodické listy na seba nadväzujú a postupne rozvíjajú tému od rozpoznávania zálohovaných obalov, cez praktické používanie zálohomatu, prácu s informáciami na webe až po jednoduché triedne projekty a výzvy zamerané na udržateľný spôsob života. Zároveň však každý metodický list možno využiť aj samostatne, podľa potrieb triedy a možností školy.

Veríme, že tieto materiály vám budú oporou pri vytváraní zmysluplných vyučovacích situácií, v ktorých sa žiaci učia nielen o zálohovaní, ale aj o spolupráci, zodpovednosti, iniciatíve a o tom, že aj malé kroky majú veľký význam. Prajeme vám veľa radosti z práce so žiakmi a veľa inšpiratívnych momentov, ktoré z týchto aktivít prirodzene vzniknú.

Vysvetlivky používaných ikoniek

Práca s textom

Vyhľadávanie informácie

Diskusia

Práca v tíme

Samostatná práca

Písanie a tvorenie

Prezentácia

Reflexia

Praktická aktivita

Zamyslite sa

Zámer metodických materiálov

Zámerom metodických materiálov je zvýšiť informovanosť a podporiť pozitívny vzťah žiakov 1. stupňa základných škôl k zálohovaniu plastových fliaš a plechoviek a postupne prejavovať záujem o princípy udržateľného spôsobu života. Metodické materiály a pracovné listy podporujú zmeny v základnom vzdelávaní a rozvoj environmentálnej gramotnosti, ale aj podnikavosť a iniciatívnosť, občiansku gramotnosť, metakogníciu a aj charakter.

Spôsobilosti, ktoré by sme mali rozvíjať, sme rozdelili do oblasti vedomostí, zručností a postojov. Tieto spôsobilosti tvoria kostru metodických materiálov a pracovných listov.

Oblasť vedomostí (čo žiak vie)

- Vie vysvetliť pojem zálohovanie.
- Vie uviesť výšku zálohu na Slovensku.
- Vie uviesť najbližší zálohomat ku škole / k bydlisku.
- Vie uviesť príklady, kde sa dočasne umiestňujú zberné nádoby a čo sa deje s odovzdanými fľašami.
- Vie uviesť príklad charitatívnych/dobročinných projektov využívajúcich zálohovanie ako zdroj financovania.
- Vie rozpoznať symbol zálohovania na plastových obaloch a plechovkách.
- Vie rozlíšiť plastové obaly, ktoré sa triedia a ktoré sú predmetom zálohovania.
- Vie rozlíšiť základné druhy obalov (plastová fľaša, sklenená fľaša, plechovka, papier, bioodpad).
- Vie vysvetliť, že zálohovanie pomáha k ochrane prírody a k opätovnému využitiu materiálov.
- Vie identifikovať, že existuje rozdiel medzi odpadom, ktorý sa recykluje, a odpadom, ktorý končí na skládke.
- Vie uviesť jednoduché príklady z každodenného života, ako znižovať odpad (napr. používanie fľaše na viackrát, plátennej tašky).

Oblasť zručnosti (čo žiak dokáže)

- Dokáže odovzdať plastovú fľašu alebo plechovku od nápoja do zálohomatu a uplatniť zálohu.
- Dokáže nájsť cestu k najbližšiemu zálohomatu.
- Dokáže správne vytriediť základné druhy odpadu do príslušných nádob.
- Dokáže rozpoznať znak zálohovania na rôznych plechovkách a plastové fľaše.
- Dokáže vysvetliť jednoduchými slovami, prečo je dôležité triediť a vracať zálohované obaly.
- Dokáže navrhnúť jednoduchý projekt s témou „druhý život vecí“ (tvorivé dielne, školský recyklačný projekt).

- Dokáže vymyslieť jednoduchý spôsob, ako predísť vzniku odpadu (napr. vziať si desiatu v krabičke namiesto igelitového vrecka).
- Dokáže navrhnúť, ako používať predmety opakovane (napr. fľaša, taška, krabička na desiatu).
- Dokáže na základe pozorovania pomenovať proces spracovania zálohovaných fliaš a plechoviek.

Oblasť postoje (čo si žiak uvedomuje)

- Uvedomuje si dôležitosť zálohovania pre udržateľný spôsob života.
- Prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.
- Prejavuje záujem o ochranu prírody a uvedomuje si vlastnú zodpovednosť.
- Vníma pozitívny význam každodenných malých krokov pre zlepšovanie životného prostredia (vrátenie fľaše, triedenie, opakované používanie vecí).
- Rozvíja si návyk premýšľať pred tým, ako niečo vyhodí – „kam to patrí?“
- Prejavuje záujem o spoluprácu a solidaritu pri spoločných aktivitách spojených so zberom alebo triedením odpadu.

Na základe vytvoreného súboru vedomostí, zručností a postojov je navrhnutý model činností, v ktorých sa tieto spôsobilosti prejavujú:

Nájdi najbližší zálohomat k svojmu bydlisku/škole.	**V spolupráci s učiteľom alebo s rodičom vyhľadaj webovú stránku o zálohovaní.**	**Vyzbieraj aspoň 5 fliaš alebo plechoviek označených symbolom zálohovania.**
Odnes spolu s dospelým vyzbierané fľaše do najbližšieho zálohomatu.	**Uplatni si zálohy podľa svojho úsudku.**	**Vyrob so spolužiakmi zbernú nádobu, ktorú umiestniš na vhodnom mieste v škole.**
Vytvor projekt na skrášlenie okolia školy s využitím zberu nezálohovaných obalov.	**Napíš jednoduchú básničku na tému zálohovanie.**	**Navrhni aspoň 9 spôsobov, ako môžeš využiť plastovú fľašu bez toho, aby si ju zničil.**
Navrhni si aspoň 4 výzvy, ktorými prispeješ k environmentálne zodpovednému životu.	**Splň aspoň 3 zo svojich výziev, ktoré si si navrhol pre environmentálne zodpovedný život.**	**Nájdi aspoň dva predmety, ktoré sú vyrobené z recyklovaného plastu.**

Metodický list pre učiteľov

Téma: Kde je zálohomat?

Cieľ hodiny

- Žiak vie uviesť najbližší zálohomat ku škole / k bydlisku.
- Dokáže vysvetliť jednoduchými slovami, prečo je dôležité triediť a vracať zálohované obaly.
- Prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť
- Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk

Dĺžka trvania

- 90 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohomat, miesto zálohomatu, mapa, fľaša, plechovka

Obsah hodiny

- Žiak vie vlastnými slovami opísať, čo je to zálohomat.
- Žiak vie identifikovať, kde sa nachádza zálohomat.
- Žiak vie popísať cestu k zálohomatu.
- Žiak vníma zálohovanie ako efektívny spôsob nakladania s plastovým odpadom z fliaš a plechoviek.
- Žiak reflektuje prácu v tíme a zhodnotí výsledok spoločnej činnosti.

1. Úvod – 15 minút

- Vie vlastnými slovami opísať, čo je to zálohomat.

Úloha pre žiakov

Samostatná práca žiakov

Každý z vás dostal osemsmerovku. Určite ste už takýto typ úlohy niekedy videli alebo riešili. Pri osemsmerovke je dôležité, aby ste boli maximálne pozorní. Vašou úlohou je nájsť všetky slová, ktoré sa ukrývajú v osemsmerovke. Keď slovo nájdeš, ceruzkou ho vyškrtni.
Potom, keď už budeš mať všetky slovíčka nájdené, zakrúžkuj červenou farbičkou všetky písmenká, ktoré ostali nevyškrtnuté. Napíš ich dole na čiaru a prečítaj, aké slovo ti z nich vzniklo.

Kto vie, čo znamená slovo, ktoré nám vzniklo? (zálohomat)

Nasleduje krátka diskusia, deti hovoria svoje vedomosti.

Poznámka pre učiteľa:
Pre mladších žiakov prvého a druhého ročníka je vhodnejšie zvoliť hromadnú formu práce – učiteľka premietne osemsmerovku na interaktívnu tabuľu a deti budú postupne prichádzať k tabuli, aby spoločnými silami hľadali slová. Ostatní žiaci budú zároveň sledovať priebeh, kontrolovať si svoje riešenia a dopĺňať náročnejšie slovíčka.

Úloha pre žiakov

Pracujte v skupine s pracovným listom. Keďže sme sa už chvíľu rozprávali o tom, čo je zálohomat, skús teraz doplniť nedokončené vety o tom, čo je a na čo slúži.

Čo je zálohomat?
Zálohomat je .....

Na čo zálohomat slúži?
Zálohomat používame na .....

2. Hlavná časť – 60 minút

- Žiak vie identifikovať, kde sa nachádza najbližší zálohomat pri škole.
- Žiak vie nakresliť jednoduchú mapu.

Úloha pre žiakov

Žiaci sa presunú z lavíc do kruhu, napríklad na koberec, aby sa im ľahšie komunikovalo. V nasledujúcich úlohách sa budú striedať rôzne organizačné formy. Každý žiak si môže vybrať, či chce pracovať samostatne, vo dvojici alebo v trojici.

Vidíme, že v úlohe 3 máme voľné okienko. Do tohto okienka si napíšeme, aká je adresa našej školy.
Prečo je dôležité, aby si poznal adresu školy, ktorú navštevuješ?
Kde môžem zistiť, aká je adresa našej školy?
Čo zaujímavé sa nachádza v okolí našej školy?

Poznámka pre učiteľa:
Ak majú deti problém samostatne napísať adresu školy, spoločne ju s učiteľkou vyhľadajú na stránke školy.

Úloha pre žiakov

Porozmýšľajte spolu v skupine nad tým, kde všade ste videli zálohomat. Môže vyzerať napríklad takto:

Zdroj: https://seredsity.sk/wp-content/uploads/2021/12/Dizajn-bez-n%C3%A1zvu-12-852x446.png

Zdroj: https://regiony.zoznam.sk/wp-content/uploads/2024/12/automat-pet-flase-zalohovanie-2000x1250.jpg

Zdroj: https://www.tovarapredaj.sk/wp-content/uploads/2022/03/zalohovanie.jpg

Poznáš nejaký zálohomat v okolí školy? Napíš, kde sa nachádza. V skupine si povedzte o tom, kde sa nachádzajú aspoň 2 zálohomaty.

Poznámka pre učiteľa:
Pre lepšie rozpamätanie na zálohomaty v blízkosti školy odporúčame pripraviť si obrázok zálohomatu, ktorý sa nachádza v okolí školy, príp. ilustračný obrázok zálohomatu, ktorý je podobný tomu v blízkosti školy.

Úloha pre žiakov

Porozmýšľajte v skupine a pokúste sa odpovedať na otázky:
Čo majú spoločné všetky miesta, kde sa nachádzajú zálohomaty?
Čo do nich môžeme vhodiť?
Kde je umiestnený zálohomat? Je zálohomat vo vnútri obchodu alebo sa nachádza pred obchodom?

Ak máte spracované odpovede, sadnite si na koberec. Postupne odpovedzte nahlas na všetky otázky. Kde teda nájdeme najbližší zálohomat? Ako taký zálohomat vyzerá?

Poznámka pre učiteľa:
Po práci v skupine sa deti stretnú na koberci, príp. v inom spoločnom formáte sa rozprávajú o odpovediach na jednotlivé otázky. Kľúčové je, aby každý žiak vedel, ako vyzerá zálohomat a kde v okolí školy môže zálohomat nájsť.

Úloha pre žiakov

Pred nami je veľký papier, predkreslená je naša škola a zálohomat. Zahráme sa teraz na ľudí, ktorí vytvárajú mapy a pokúsime sa nakresliť plánik, ako sa k zálohomatu dostaneme. V plániku cesty musíme určiť dôležité orientačné body. Vytvor mapu od školy k najbližšiemu zálohomatu. Zaznačte na nej dôležité body, dokreslite prostredie a okolie cesty. Pracujte spoločne ako tím.

Postup krokov:
1. Pomenujme si dôležité orientačné body pri ceste zo školy k zálohomatu.
2. Spíšte si zoznam orientačných bodov a pomenujte ich v poradí, v akom sa s nimi stretneme.
3. Ak si nie ste istí poradím orientačných bodov, poraďte sa s pani učiteľkou.
4. Zakreslite si orientačné body do mapy.
5. Spojte ich čiarou (cestičkou).
6. Dokreslite a dozdobte mapu podľa vlastnej tvorivosti.

Poznámka pre učiteľa:
Ak žiaci nepoznajú cestu zo školy k zálohomatu, odporúčame najskôr realizovať vychádzku a cestu si prejsť, zaznačiť orientačné body, príp. využiť systém krokovania (prepojenie na informatiku). Až následne vytvárajte mapu. Pri tvorbe mapy je možné pracovať spoločne na jednom veľkom papieri (rozmer A1 alebo A0), alebo v skupinách na menších formátoch (napr. A3 alebo A2).

Zhrnutie a záver:

Reflexia 15 minút

- Žiak vníma zálohovanie ako efektívny spôsob nakladania s plastovým odpadom z fliaš a plechoviek.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Zvládli ste vytvoriť mapu k najbližšiemu zálohomatu. Pracujte vo dvojici, spomeňte si a zapíšte:
- Kde sa nachádza najbližší zálohomat?
- Ako sa k nemu bezpečne dostaneme zo školy?
- Na čo slúži zálohomat?

Zhrnutie

Úloha pre žiakov

Do zálohomatu chodíme zvyčajne z domu. Zistite, ktorý zálohomat máte najbližší k domu. Popíšte, ako sa k nemu dostanete, ak pôjdete z domu pešo.

Pracovný list

Téma: Kde je zálohomat?

Moje meno:

Členovia môjho tímu:
.....
.....
.....
.....

1. Pracuj samostatne. Vyhľadaj v osemsmerovke slová, ktoré sú uvedené nižšie. Každé slovo, ktoré nájdeš, vyškrtni. Písmená, ktoré ostanú nevyškrtnuté, zakrúžkuj.

A	Z	Z	Z	P	L	A	S	T	Á
I	B	Á	L	N	Á	V	R	A	T
C	I	L	O	H	O	I	M	Š	A
Á	E	O	D	M	E	N	A	A	M
L	R	H	O	D	P	A	D	Ľ	O
K	A	A	E	A	T	T		F	T
Y	N	N	Z	E	L	E	N	É	U
C	I	B	O	N	U	S	P		A
E	E	K	O	L	Ó	G	I	A	
R	A	K	V	O	H	C	E	L	P

Použité slová:
bonus, ekológia, fľaša, návrat, odmena, odpad, pet, plast, recyklácia, triedenie, vklad, zber, zbieranie, zelené, záloha

V osemsmerovke bolo ukryté slovo: .....

2. Na každú otázku odpovedz krátko a jednoducho podľa toho, čo vieš.

Čo je zálohomat?

Zálohomat je .....
Na čo zálohomat používame?
Zálohomat sa využíva na .....

3. Do okienka napíš presnú adresu našej školy (ulica, číslo, mesto).

Prečo je dôležité, aby si poznal adresu školy, ktorú navštevuješ?

.....

.....

Kde môžem zistiť, aká je adresa našej školy?

.....

.....

Čo zaujímavé sa nachádza v okolí našej školy?

.....

.....

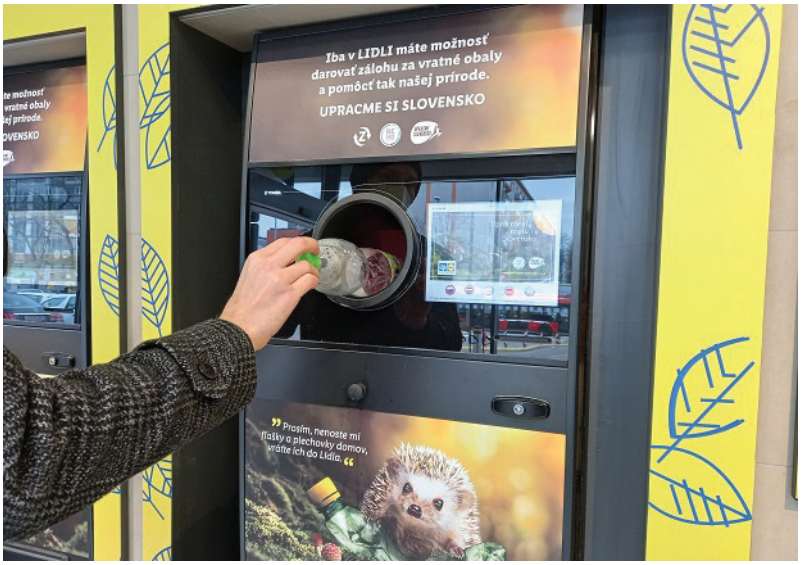
4. Porozmýšľajte spolu v skupine nad tým, kde všade ste videli zálohomat.

Zálohomat môže vyzerať napríklad takto:

Zdroj: https://seredsity.sk/wp-content/uploads/2021/12/Dizajn-bez-n%C3%A1zvu-12-852x446.png

Zdroj: https://www.tovarapredaj.sk/wp-content/uploads/2022/03/zalohovanie.jpg

Napíš, kde sa nachádza nejaký zálohomat v okolí školy:
Zálohomat č. 1 .....
Zálohomat č. 2 .....
Zálohomat č. 3 .....

Porozmýšľajte v skupine a pokúste sa odpovedať na otázky.

Čo majú spoločné všetky miesta, kde sa nachádzajú zálohomaty?
.....
.....

Čo do nich môžeme vhodiť?
.....
.....

Kde je umiestnený zálohomat? Je zálohomat vo vnútri obchodu alebo sa nachádza pred obchodom?
.....
.....

5. Pracujte spoločne. Na spoločný plagát nakreslite cestu od školy k najbližšiemu zálohomatu.

Postup krokov:

1. Pomenujme si dôležité orientačné body pri ceste zo školy k zálohomatu.
2. Spíšte si zoznam orientačných bodov a pomenujte ich v poradí, v akom sa s nimi stretneme.
3. Ak si nie ste istí poradím orientačných bodov, poraďte sa s pani učiteľkou.
4. Zakreslite si orientačné body do mapy.
5. Spojte ich čiarou (cestičkou).
6. Dokreslite a dozdobte mapu podľa vlastnej tvorivosti.

6. Zvládli ste vytvoriť mapu k najbližšiemu zálohomatu. Pracujte vo dvojici a spomeňte si a zapíšte:

Kde sa nachádza najbližší zálohomat?

.....

.....

Ako sa k nemu bezpečne dostaneme zo školy?

.....

.....

7. Výzva

Zistite, ktorý zálohomat máte najbližšie k bydlisku. Popíšte, ako sa k nemu dostanete, ak pôjdete z domu pešo.

.....

.....

.....

.....

Metodický list pre učiteľov

Téma: Webová stránka o zálohovaní

Cieľ hodiny

- Vie identifikovať oficiálnu webovú stránku s informáciami o zálohovaní na Slovensku.
- Dokáže vyhľadať webovú stránku o zálohovaní https://slovenskozalohuje.sk/
- Prejavuje záujem o poznávanie zálohového systému na Slovensku.

Predmetový kontext

- Informatika
- Jazyk a komunikácia
- Environmentálna gramotnosť
- Digitálna a AI gramotnosť

Dĺžka trvania

- 45 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohomat, informácie, vyhľadávanie, kľúčové slová

Obsah hodiny

Žiak

- vie pomenovať, čo je zálohovanie
- vie podľa návodu vyhľadať informácie o zálohovaní
- vie pomenovať, že oficiálna stránka o zálohovaní je https://slovenskozalohuje.sk/
- dokáže vyhľadať informácie o zálohovaní na https://slovenskozalohuje.sk/
- vníma zálohovanie ako súčasť bežného života.

1. Úvodná časť: 10 minút

- vie uviesť rôzne asociácie k pojmu zálohovanie

Úloha pre žiakov

Pracujte vo dvojici. V pracovnom liste napíšte čo najviac viet, v ktorých využijete slovo zálohovanie v správnom význame.
Vety so slovom **„zálohovanie“** alebo **„zálohovať“**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Poznámka pre učiteľa:
Žiaci môžu tvoriť rôzne vety, v ktorých využijú slovo zálohovanie alebo zálohovať. Napríklad: Zálohujeme fľaše alebo plechovky od nápojov. Zálohovať chodíme do obchodu, kde zvyčajne nakupujeme. Ak žiakom chýba inšpirácia, je možné zdieľať obrázky priamo zo stránky https://slovenskozalohuje.sk/.

2. Hlavná časť: 25 minút

- vie podľa návodu vyhľadať informácie o zálohovaní
- vie pomenovať, že oficiálna stránka o zálohovaní je https://slovenskozalohuje.sk/
- dokáže vyhľadať informácie o zálohovaní na https://slovenskozalohuje.sk

Úloha pre žiakov

Nie vždy poznáme všetky informácie. Výhodou je, že si ich vieme dohľadať. Vo dvojici skúste napísať, kde všade môžeme získať informácie.

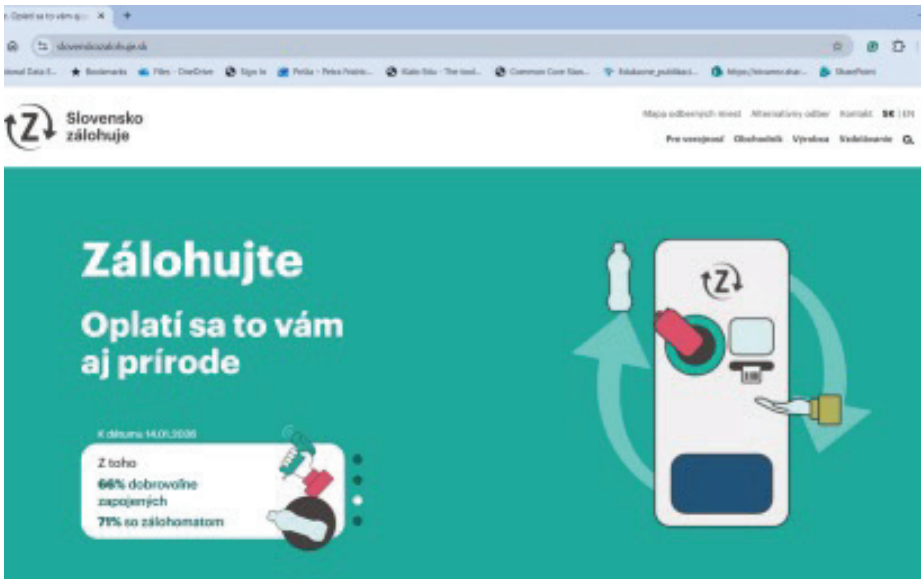
.....
.....
.....
.....

Jednou z možností na rýchle vyhľadanie informácií je využitie internetu alebo umelej inteligencie. Kto mal medzi možnosťami internet alebo umelú inteligenciu? Rizikom umelej inteligencie, napr. Copilota alebo ChatGPT, je to, že občas si vymýšľajú a neuvádzajú správne informácie. Dôležité je preto vedieť, ako si informácie overiť.
Pokúste sa teraz zapnúť si internetový prehliadač – napríklad Chrome a do príkazového riadka zadajte slovo zálohovanie.

Čo ste našli? Aké informácie ste zistili?

.....
.....
.....
.....
.....

Kto našiel túto webovú stránku?
https://slovenskozalohuje.sk/

Zdroj: https://slovenskozalohuje.sk/

Poznámka pre učiteľa:
Podľa skúseností žiakov s využívaním internetu je potrebné ich navigovať a prípadne celý postup zdieľať na interaktívnej tabuli.

Úloha pre žiakov

Poďme sa pohrať so stránkou https://slovenskozalohuje.sk/. Máte 5 minút na zoznámenie sa so stránkou a s informáciami, ktoré sa na nej nachádzajú.
Nezabudnite si spraviť poznámky o tom, čo ste našli.

Priestor na vaše poznámky:

Porozprávajte sa s druhou skupinou, čo ste na stránke našli. Našli ste rovnaké informácie? Ktorá informácia vás najviac zaujala?

Úloha pre žiakov

Na stránke https://slovenskozalohuje.sk/ zisti odpovede na tieto otázky:

- Koľko sa vyzbieralo zálohovaných obalov k dnešnému dátumu?
- Koľko je odberných miest k dnešnému dátumu?
- Prečo zálohovať?
- Čo sa zálohuje?
- Ako sa zálohuje?

3. Zhrnutie a záver (10 minút)

- žiak vníma zálohovanie ako súčasť bežného života

Reflexia

Úloha pre žiakov

Pracujte v skupine. Spomeňte si na to, aké informácie ste dnes vyhľadali a kde ste informácie našli. Ako ste postupovali pri tom, keď ste vyhľadávali informácie?

Zhrnutie

Pripravte si dnes pre rodičov alebo súrodencov 3 informácie:

- Ako sa volá internetová stránka, kde ste sa dozvedeli viac o zálohovaní?
- Aké sú typické farby, ktoré nájdeme na stránke o zálohovaní?
- Jedna zaujímavosť o zálohovaní, ktorou prekvapíte svojich blízkych.

Pracovný list

Téma: Webová stránka o zálohovaní

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....

1. Nájdi si dvojicu pre dnešnú vyučovaciu hodinu. Napíšte, čo najviac viet, v ktorých využijete slovo zálohovanie v správnom význame.

Vety so slovom **„zálohovanie“** alebo **„zálohovať“**

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Koľko viet ste napísali? .....

2. Vo dvojici napíšte aspoň 4 zdroje, kde môžeme získať informácie.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Koľko zdrojov ste našli? .....

3. Zapnite si internetový prehliadač – napríklad Chrome a do príkazového riadka zadajte slovo zálohovanie.

Čo ste našli? Aké informácie ste zistili?

.....
.....

.....
.....
.....
.....

Pozrite si spolu s učiteľom slovenskozalohuje.sk. Čo je to za stránku?

.....
.....

4. Prezerajte si spolu s učiteľom stránku https://slovenskozalohuje.sk/. Aké informácie sa na stránke nachádzajú? Zapíšte si, čo najviac informácií o tejto stránke.

Priestor na vaše poznámky

Porozprávajte sa s druhou skupinou, čo ste na stránke našli. Našli ste rovnaké informácie? Ktorá informácia vás najviac zaujala?

5. Na stránke https://slovenskozalohuje.sk/ zisti odpovede na tieto otázky:

Koľko sa vyzbieralo zálohovaných obalov k dnešnému dátumu?

.....

Koľko je odberných miest k dnešnému dátumu?

.....

Prečo zálohovať?

.....
.....

Čo sa zálohuje?

.....
.....

Ako sa zálohuje?

.....

.....

6. Pracujte v skupine. Spomeňte si na to, aké informácie ste dnes vyhľadali a kde ste informácie našli.

Ako ste postupovali pri tom, keď ste vyhľadávali informácie?

.....

.....

7. Pripravte si dnes pre rodičov alebo súrodencov 3 informácie:

Ako sa volá internetová stránka, kde ste sa dozvedeli viac o zálohovaní?

.....

Aké sú typické farby, ktoré nájdeme na stránke o zálohovaní?

.....

Jedna zaujímavosť o zálohovaní, ktorou prekvapíte svojich blízkych.

.....

.....

Metodický list pre učiteľov

Téma: Vyzbierať 5 zálohovaných fliaš alebo plechoviek

Cieľ hodiny

- Žiak vie rozlíšiť plastové obaly, ktoré sa triedia a ktoré sú predmetom zálohovania.
- Žiak prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.
- Žiak dokáže rozpoznať znak zálohovania na rôznych plechovkách a plastových fľašiach.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť: etická výchova
- Človek a príroda

Dĺžka trvania

- 45 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- znak zálohovania, zálohovanie, plastová fľaša, plechovka

Obsah hodiny

Žiak

- vie identifikovať plastovú fľašu
- vie identifikovať znak zálohovania
- vie pomenovať, čo je zálohovanie
- vie uviesť príklady zálohovaných obalov (plastové fľaše, plechovky)
- vie opísať, ako spoznať zálohovanú fľašu
- vie vysvetliť, čo robiť so zálohovanými fľašami
- vie rozlíšiť podľa znaku zálohovania zálohované a nezálohované obaly
- dokáže roztriediť zálohované obaly
- dokáže opísať postup, ako odlíši zálohované a nezálohované obaly
- dokáže rozpoznať znak zálohovania na plastových obaloch
- prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.

1. Úvod (10 minút) – Nie je fľaša ako fľaša

- vie identifikovať plastovú fľašu
- vie identifikovať znak zálohovania
- vie pomenovať, čo je zálohovanie

Úloha pre žiakov

Práca v skupine

Na stole vidíte niekoľko plastových obalov na tekutiny. Poriadne si ich prezrite a do pripraveného záznamového hárka si zapíšte, či je podľa vás obal zálohovaný – teda, či je možné ho vrátiť do obchodu a dostanete za neho späť nejaké peniaze.

Obal	Zálohovaný (Z)	Nezálohovaný (N)
Obal č. 1		
Obal č. 2		
Obal č. 3		
Obal č. 4		
Obal č. 5		
Obal č. 6		
Obal č. 7		

Premýšľajte nad otázkami:

- „Sú všetky tieto fľaše rovnaké?“
- „Ktoré z nich by sme mohli vrátiť do obchodu?“
- „Ako to vieme zistiť?“

Poznámka pre učiteľa:
Učiteľ pripraví na dobre dostupné miesto v triede súbor plastových obalov (obaly od nápojov, ktoré sú zálohované, obal od mlieka, oleja, plastový obal od cukríkov a pod.) Učiteľ necháva priestor na odhady a skúsenosti, neponúka hneď správne odpovede. Žiaci pracujú v skupine tak, aby diskutovali a zdieľali svoje skúsenosti o tom, čo z ponúkaných obalov je skutočne zálohované a čo nie. Dôležité je v úvode pracovať s pojmom zálohované, plastové obaly a nepriamo pomenovať, že zálohované obaly sú nápojové a po ich vrátení dostane zákazník späť záloh (peniaze).

Úloha pre žiaka:

Zastavme sa na chvíľku pri riešení úlohy. Mali ste vybrať fľaše, ktoré sú zálohované. Vráťme sa k spojeniu zálohovaná fľaša. Čo to podľa vás znamená? Ako by sme vedeli jednoducho vysvetliť, čo je zálohovaná fľaša? Zapíšte si do pracovného listu svoje vysvetlenie zálohovania.

Zálohovanie je: .....
.....
.....

Fľaše, ktoré sú zálohované, sú označené znakom zálohovania.

Nájdite na obale, ktorý máte, symbol, ktorým sa zálohované fľaše označujú. Má každá fľaša tento symbol?

Majú všetky fľaše symbol zálohovania? Áno – Nie

Skontrolujte ešte raz obaly na stole a opravte si vo svojich pracovných listoch podľa symbolu zálohovania tie, ktoré sú zálohované, teda obsahujú znak

Spoločne si skontrolujeme pracovný list.
Koľko obalov ste označili správne ako zálohované?

Správne sme mali ..... označených obalov.

V čom sme sa mýlili? .....
.....
.....

2. Hlavná časť (30 minút):

- vie uviesť príklady zálohovaných obalov (plastové fľaše, plechovky)
- vie opísať, ako spoznať zálohovanú fľašu
- vie vysvetliť, čo robiť so zálohovanými fľašami
- vie rozlíšiť podľa znaku zálohovania zálohované a nezálohované obaly.

Putovanie fľaše

Pripomeňme si. Zálohovaný obal, teda taký, ktorý vraciame späť do obchodu. Následne sa obal v zálohomate stlačí a prevezie sa do triediaceho centra. Tam sa spracuje tak, aby sa z neho vyrobili nové produkty. Za každý taký obal najskôr pri pokladni zaplatíme 15 centov záloh a keď fľašu vrátime, záloh, 15 centov, sa nám vyplatí naspäť.

Pripravte spoločne v skupinách kratučkú scénku, v ktorej predvediete, ako putuje fľaša z regálu k vám domov (nezabudnite na zálohy) a ako sa fľaša vráti do obchodu (popíšte, čo sa deje so zálohom)

Po odohratí scénky vyplňte list:
Po kúpe nápoja v plastovej fľaši pri pokladni pani predavačka alebo pán predavač naúčtuje okrem ceny za nápoj aj ..... centov záloh za fľašu. Doma nápoj vypijeme a prázdny obal

..... do obchodu. Vrátime ho do zálohomatu, ktorý nám vytlačí potvrdenie so sumou ..... centov za každú vrátenú fľašu. 15 centov platíme záloh za každú kúpenú fľašu a 15 centov ..... za každú vrátenú fľašu.

Poznámka pre učiteľa:
Riešenie doplňovačky
Po kúpe nápoja v plastovej fľaše pri pokladni pani predavačka alebo pán predavač naúčtuje okrem ceny za nápoj aj 15 centov záloh za fľašu. Doma nápoj vypijeme a prázdny obal prinesieme naspäť do obchodu. Vrátime ho do zálohomatu, ktorý nám vytlačí potvrdenie so sumou 15 centov za každú vrátenú fľašu. 15 centov platíme záloh za každú kúpenú fľašu a 15 centov dostaneme naspäť za každú vrátenú fľašu.

V rámci celej triedy diskutujte:
Je potrebné zálohovať fľaše a plechovky? Čo by sa stalo, ak by sme nezálohovali fľaše a plechovky? V čom to pomáha krajine? Na čo všetko by sa mohol záloh využiť, ak by sme ho nechceli využiť len pre naše ďalšie nákupy?

Praktická aktivita

Úloha pre žiakov

Pracujte v skupinách. Nachádzajú sa niekedy v košoch v škole obaly, ktoré sú zálohované a mohli by sme ich vrátiť do predajne? Ako by sme sa k nim mali správne zachovať? Čo robíme so zálohovanými obalmi? Navrhnite slogan, ktorým upozorníte, že zálohovaná fľaša patrí späť do obchodu.

Poznámka pre učiteľa:
Slogany môžu deti umiestniť pri košoch v škole.

3. Zhrnutie a záver (5 minút)

- dokáže priniesť 5 zálohovaných obalov do triedneho zberného miesta
- prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.

Úloha pre žiakov

Spoločne ste identifikovali ako vyzerá obal – fľaša alebo plechovka, ktorá je zálohovaná. Vieme, že za zálohované fľaše najskôr zaplatíme obchodu 15 centov a keď ich prinesieme naspäť do obchodu, 15 centov nám obchod vráti. V našej triede som vytvorila/vytvoril dočasné zberné miesto. V priebehu 1 mesiaca by ste mali každý z vás priniesť aspoň 5 fliaš alebo plechoviek, ktoré sú zálohované. Spoločne následne zistíme, koľko financií získame z vrátených fliaš a rozhodneme o ich najlepšom využití.
Spúšťam teda výzvu: prines aspoň 5 zálohovaných obalov do triedneho zberného miesta.
Výzvu o mesiac vyhodnotíme.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Žiaci, dozvedeli ste sa ďalšie informácie o zálohovaní. V skupinách, v ktorých ste pracovali sa zamyslite a odpovedzte na otázky:

- ako ste odlišovali fľaše, ktoré sú zálohované od tých, ktoré nie sú zálohované?
- ako ste postupovali v prípade, že ste identifikovali zálohovanú fľašu?
- aká informácia dnes bola pre vás najzaujímavejšia?

Zhrnutie

Úloha pre žiakov

Odpovedzte na otázku

- Ktoré fľaše budeme hádzať do zbernej nádoby alebo do zálohomatu?

Pracovný list

Téma: Vyzbierať 5 zálohovaných fliaš alebo plechoviek

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....

1. Máte pripravené plastové fľaše a plechovky. Poriadne si ich prezrite a do pripraveného záznamového hárka si zapíšte, či je podľa vás obal zálohovaný.

Obal	Zálohovaný (Z)	Nezálohovaný (N)
Obal č. 1		
Obal č. 2		
Obal č. 3		
Obal č. 4		
Obal č. 5		
Obal č. 6		
Obal č. 7		

Napíšte si odpovede:

- **Sú všetky tieto fľaše rovnaké?**

.....
.....
.....

- **Čím sa líšia?**

.....
.....
.....

- **Ktoré z nich by sme mohli vrátiť do obchodu?**

.....
.....
.....

- **Ako to vieme zistiť?**

.....
.....
.....

2. Nájdite jednoduché vysvetlenie pojmu zálohovanie.

Zálohovanie je: .....
.....
.....
.....

Znak zálohovania

Majú všetky fľaše, ktoré ste si prezreli, symbol zálohovania? Áno – Nie
(správnu odpoveď zakrúžkujte)

3. Skontrolujte ešte raz obaly na stole a opravte si vo svojich pracovných listoch podľa symbolu zálohovania tie, ktoré sú zálohované a obsahujú znak zálohovania.

Spoločne si skontrolujete odpovede v úlohe 1.
Koľko obalov ste označili správne ako zálohované?

Mali sme ..... správne zaradených zálohovaných obalov.

V čom sme sa pomýlili? .....
.....
.....

4. Zahrajte si scénku o Putovaní fľaše a zálohu

Priestor na poznámky k scénke

5. Doplňte text o zálohovaní

Po kúpe nápoja v plastovej fľaše pri pokladni pani predavačka alebo pán predavač naúčtuje okrem ceny za nápoj aj ..... centov záloh za fľašu. Doma nápoj vypijeme a prázdny obal ..... do obchodu. Vrátime ho do zálohomatu, ktorý nám vytlačí potvrdenie so sumou ..... centov za každú vrátenú fľašu. 15 centov platíme záloh za každú kúpenú fľašu a 15 centov ..... za každú vrátenú fľašu.

6. Zamyslite sa nad otázkami a porozprávajte sa o nich v skupine

Je potrebné zálohovať fľaše a plechovky?

Čo by sa stalo, ak by sme nezálohovali fľaše a plechovky?

V čom to pomáha krajine?

Na čo všetko by sa mohol záloh využiť, ak by sme ho nechceli využiť len pre naše ďalšie nákupy?

7. Zamyslite sa nad otázkami a porozprávajte sa o nich v skupine

Niektorí ľudia stále vyhadzujú zálohované fľaše do koša alebo dokonca na zem. Vymyslite slogan, ktorý by sa mohol umiestniť pri školských košoch, aby nikto nezahadzoval zálohované obaly do obyčajného koša.

Náš slogan:

8. Výzva pre nás

Pracuj samostatne. V priebehu jedného mesiaca prines do školy aspoň 5 zálohovaných plastových fliaš alebo plechoviek.

Koľko peňazí by sme ako trieda mohli vyzbierať?

9. Na zamyslenie

Ako ste odlišovali fľaše, ktoré sú zálohované od tých, ktoré nie sú zálohované?	**Ako ste postupovali v prípade, že ste identifikovali zálohovanú fľašu?**	**Aká informácia dnes bola pre vás najzaujímavejšia?**

Metodický list pre učiteľov

Téma: Fľaše patria do zálohomatu a záloh môžem využiť podľa seba

Cieľ hodiny

- Žiak vie uviesť najbližší zálohomat ku škole / k bydlisku.
- Žiak prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.
- Žiak dokáže odovzdať plastovú fľašu alebo plechovku od nápoja do zálohomatu a uplatniť záloh.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť – etická výchova

Dĺžka trvania

- 90 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohomat, záloh, zálohovaná fľaša

Obsah hodiny

Žiak

- vie identifikovať zálohovanú fľašu alebo plechovku
- vie popísať kroky odovzdania zálohovaných fliaš do zálohomatu
- vie pomenovať možnosti využívania zálohu
- dokáže odovzdať fľašu alebo plechovku do zálohomatu a vybrať záloh
- dokáže uplatniť záloh v príslušnej predajni
- prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.

Poznámka pre učiteľa:
Téma sa realizuje formou vychádzky a odporúča sa vyčleniť si aspoň 2 vyučovacie hodiny na presun a činnosti spojené so zálohomatom, cca 30 minút na prípravu a 15 minút na reflexiu.

1. Úvod (20 minút) – Príprava na cestu k zálohomatu

- vie identifikovať zálohovanú fľašu alebo plechovku
- vie popísať kroky odovzdania zálohovaných fliaš do zálohomatu
- vie pomenovať možnosti využívania zálohu

Úloha pre žiakov

Spoločná práca (odporúčame pracovať so žiakmi v kruhu, na koberci)

Posaďme sa spolu do kruhu. Spomeňte si, či ste niekedy boli pri zálohomate – pri stroji v obchode, kde ste spolu s rodičmi odovzdávali zálohované fľaše alebo plechovky. Ako prebiehal tento proces? Vyskúšali ste si odovzdávanie fľaše alebo plechovky?

Poznámka pre učiteľa:
Z odpovedí žiakov robíme poznámky, v ktorých sa snažíme zachytiť proces.

Zhrňme si spoločne postup pri odovzdávaní fliaš:

1. Vezmem fľašu so znakom Z.
2. Vložím ju do otvoru zálohomatu.
3. Počkám, kým ju zálohomat prijme.
4. Fľaša sa spracuje a dostanem potvrdenie.

Niekedy sa stane, že fľaša sa zasekne alebo zálohomat nefunguje. Ako by ste postupovali, ak by sa to stalo?

Úloha pre žiakov

Vytvorte skupiny tak, aby ste v jednej skupine boli maximálne 4 žiaci. Zoberte si každý z vás aspoň jednu fľašu, vložte si ju do nejakej tašky a zoberte si so sebou pracovný list. Premyslite si, ako využijete záloh za fľašu.

- Kde je najbližší zálohomat?
- Aká je bezpečná pešia cesta k zálohomatu?
- Aké sú pravidlá prechodu cez cestu?
- Aké máme interné pravidlá pre správanie sa na verejnosti?

Možnosti využitia zálohu:

- pre triedny fond a dohodneme sa, ako spoločné peniaze využijeme
- pre seba a neskôr sa rozhodnem, ako ho použijem,
- pre svoju rodinu na nasledujúci nákup v tomto obchode.

Poznámka pre učiteľa:
Ak využívate metodický materiál ako celok, odporúčame využiť vyzbierané fľaše a plechovky z materiálu 5 fliaš. Každý zo žiakov by mal mať svoju fľašu, s ktorou si vyskúša odovzdávanie do zálohomatu a vystavenie bloku so zálohom.

2. Hlavná časť (60 minút):

- vie pomenovať možnosti využívania zálohu
- dokáže odovzdať fľašu alebo plechovku do zálohomatu a vybrať záloh
- dokáže uplatniť záloh v príslušnej predajni
- prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.

Praktický nácvik

Vytvorte zástup pri zálohomate a každý z vás postupne hodí do zálohomatu fľaše, ktoré si priniesol. Nahlas popisujte postup: „Vložím fľašu, zoberiem si lístok.“

Poznámka pre učiteľa:
Po ukončení zálohovania žiaci môžu ísť uplatniť svoj záloh do obchodu, aby navnímali celkový cyklus z pohľadu školy. Ak je dohodnutá spolupráca s obchodom, obchodník im môže ukázať vnútro zálohomatu a to, ako sa fľaše stlačia.

Návrat do školy.

3. Zhrnutie a záver (10 minút):

- prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s ním spojené.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Odpovedzte v skupine na pripravené otázky:

- Ako sa vám darilo pri odovzdaní fľaše?
- Čo sa dialo s fľašou (čo ste počuli?, čo ste videli?)
- Prečo sa podľa vás fľaša v zálohomate pokrčí?
- Kam asi putujú fľaše zo zálohomatu?
- Ako ste sa počas odovzdávania fľaše cítili?

Zhrnutie

- Dnešný deň ma naučil

.....
.....
.....

- Najzaujímavejšia časť zálohovania pre mňa je

.....
.....
.....

Pracovný list

Téma: Fľaše patria do zálohomatu a záloh môžem uplatniť podľa seba

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....

Naša skupina má ..... fliaš alebo plechoviek na zálohovanie.

1. Postup pri zálohovaní

1. Vezmem fľašu so znakom Z.
2. Vložím ju do otvoru zálohomatu.
3. Počkám, kým ju zálohomat prijme.
4. Fľaša sa spracuje a dostanem potvrdenie.

Niekedy sa stane, že fľaša sa zasekne alebo zálohomat nefunguje. Ako by ste postupovali, ak by sa to stalo?

.....
.....

2. Pracujte v skupine a premyslite si:

- Kde je najbližší zálohomat?

.....
.....

- Aká je bezpečná pešia cesta k zálohomatu?

.....
.....

- Aké sú pravidlá prechodu cez cestu?

.....
.....

- Aké máme interné pravidlá pre správanie sa na verejnosti?

.....
.....

3. Ako využijeme zálohu za fľaše?

Možnosti využitia zálohu (vyberte si):

- pre triedny fond a dohodneme sa, ako spoločné peniaze využijeme
- pre seba a neskôr sa rozhodnem, ako ho použijem,
- pre svoju rodinu na nasledujúci nákup v tomto obchode.

4. Po návrate do školy odpovedzte

Odpovedzte v skupine na pripravené otázky:

- Ako sa vám darilo pri odovzdaní fľaše?

.....

.....

- Čo sa dialo s fľašou (čo ste počuli?, čo ste videli?)

.....

.....

- Prečo sa podľa vás fľaša v zálohomate pokrčí?

.....

.....

- Kam asi putujú fľaše zo zálohomatu?

.....

.....

- Ako ste sa počas odovzdávania fľaše cítili?

.....

.....

5. Zhrnutie

Dnešný deň ma naučil	
Najzaujímavejšia časť zálohovania pre mňa je	

Metodický list pre učiteľov

Téma: Vytvor si svoju prenosnú nádobu na zálohovanie

Cieľ hodiny

- Žiak vie identifikovať znak zálohovania na Slovensku.
- Žiak vníma zálohovanie ako spôsob narábania s odpadom.
- Žiak dokáže v skupine navrhnúť prenosný zálohomat a vybrať mu vhodné miesto v škole.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť: etická výchova
- Človek a svet práce
- Umenie a kultúra – výtvarná výchova

Dĺžka trvania

- 90 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- prenosná nádoba na zálohovanie, záloh, zálohovanie, znak zálohovania

Obsah hodiny

Žiak

- vie identifikovať znak zálohovania
- vie pomenovať, čo je zálohovanie
- vie vymenovať, čo sa na Slovensku zálohuje
- vie opísať, ako prebieha zálohovanie
- vie vysvetliť, kde sa odovzdávajú zálohované fľaše a plechovky
- dokáže navrhnúť vlastnú prenosnú nádobu na zálohovanie
- dokáže vyrobiť so spolužiakmi nádobu na zálohovanie
- dokáže vybrať vhodné miesto na umiestnenie vyrobenej nádoby na zálohovanie
- vníma zálohovanie ako efektívny spôsob narábania s plastovým odpadom z fliaš a plechoviek.

1. Úvod (10 minút) – „Zálohovanie – čo to je?“

- vie identifikovať znak zálohovania
- vie pomenovať, čo je zálohovanie
- vie vymenovať, čo sa na Slovensku zálohuje

Úloha pre žiakov

Práca v kruhu (práca s celou triedou)

Pred sebou vidíte viaceré symboly spojené s odpadmi a recykláciou. Poznáte všetky symboly? Čo znamenajú? Spoločne priraďme k jednotlivým obrázkom ich význam.

Viete, čo znamenajú jednotlivé slová? Zistime spolu, čo znamená slovo:

- zálohovanie (činnosť zálohovať)
- recyklovanie (činnosť recyklovať)
- udržiavanie poriadku (činnosť upratovať, neznečisťovať).

Práca v malých skupinách alebo vo dvojiciach

Vytvorte dvojice alebo trojice a zistite, či doma zvyknete odpad triediť a či máte skúsenosť so zálohovaním fliaš. Porozprávajte sa tiež o tom, či zvyknete využívať nejaké produkty inak ako to s nimi bolo zamýšľané (napr. z peknej fľaše spravíte vázu, rozbitý črepník alebo šálka sa použije na výzdobu rámčeka alebo na mozaiku).

Odpovedzte na otázky:

- Koľkí z Vašej skupiny doma triedia odpad?
- Koľkí z Vašej skupiny už využili nejaký predmet iným spôsobom, ako bol pôvodne jeho účel?
- Koľkí z Vás majú skúsenosť so zálohovaním?
- Koľkí z Vás už boli vkladať fľaše a plechovky do zálohomatu spolu s rodičmi alebo iným dospelým?

Poznámka pre učiteľa:

	Zálohovanie – obal je zálohovaný
	Udržuj poriadok – odpad patrí do koša, nie na zem.
	Zelený bod – výrobca prispel na recykláciu.
	Recyklácia – obal sa dá znova spracovať.
	Preškrtnutý kontajner – výrobok nepatrí do bežného odpadu, odnes ho na špeciálne miesto.

2. Hlavná časť (30 minút):

- vie opísať, ako prebieha zálohovanie
- vie vysvetliť, kde sa odovzdávajú zálohované fľaše a plechovky
- dokáže navrhnúť vlastnú prenosnú nádobu na zálohovanie
- dokáže vyrobiť so spolužiakmi nádobu na zálohovanie
- dokáže vybrať vhodné miesto na umiestnenie vyrobenej nádoby na zálohovanie

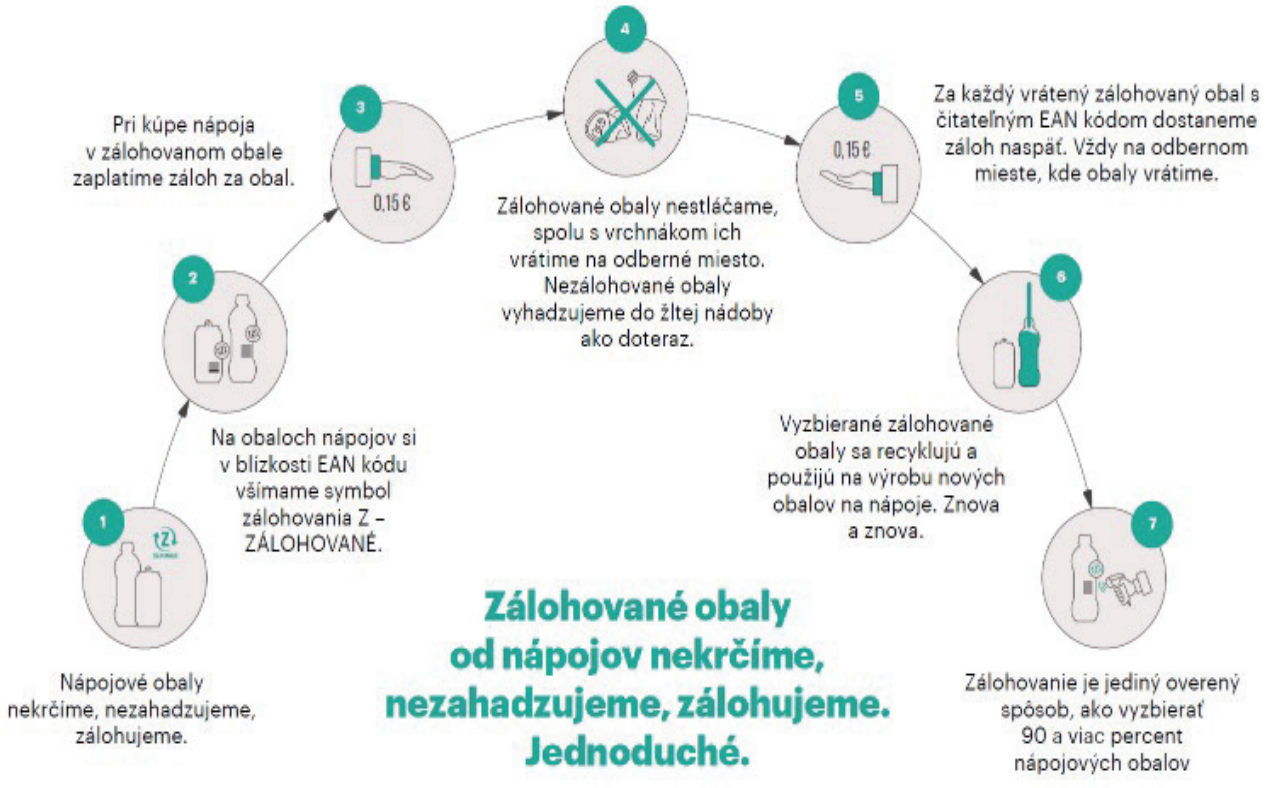
Zálohový systém PET fliaš na Slovensku:

Úloha pre žiakov

Vytvorte skupiny po 5. Sadnite si k pripraveným posterom a nakreslite, podľa toho, akú máte skúsenosť, ako prebieha proces zálohovania. Čo sa deje doma? Čo sa deje pri zálohomate? Čo sa deje so zálohom v obchode? Na prácu máte 15 minút. Pripravte si aj predstavenie vašej schémy.
Po ukončení práce predstavte proces, ako prebieha zálohovanie.

Poznámka pre učiteľa:
Základná línia by mala byť v súlade s uvedenou schémou:

Zdroj: Správca zálohového systému, dostupné online: https://slovenskozalohuje.sk/wp-content/uploads/2024/02/Spravca-zalohoveho-systemu_Infografika-1.pdf

V rámci celej triedy diskutujte:
V čom boli vaše kresby podobné alebo rovnaké? V čom sa kresby líšili? Bol v niektorom z obrázkov údaj, ktorý vnímate ako chybný alebo si nie ste istí niektorým z krokov?

Čo sa zálohuje a ako zálohovanie prebieha

Úloha pre žiakov

Pracujte v skupine. Žiaci, zamyslite sa, ktoré obaly ste spolu s rodičmi vkladali do zálohomatu alebo zbernej nádoby. Boli to všetky obaly?

Roztrieďte obaly do dvoch stĺpcov – tie, ktoré sú zálohované a tie, ktoré nie sú.

Zálohované	Nezálohované

Ukážky rôznych obalov

Otázka pre žiakov
Podľa čoho rozpoznáme zaručene, že ide o zálohovaný obal?

Poznámka pre učiteľa:
Základným predpokladom je označenie „Z“. Zálohujú sa len plastové obaly od nápojov a plechovky od nápojov. Nezálohujú sa obaly od mlieka, oleja a octu.

Úloha pre žiakov

Obaly, ktoré zálohujeme, dávame do zálohomatov alebo zberných nádob. V týchto nádobách sa fľaše a plechovky pokrčia, aby zaberali čo najmenej miesta a odvážajú sa na ďalšie spracovanie. V zberných nádobách sa však uchovávajú nepoškodené a následne sa odvážajú na ďalšie spracovanie. Čo myslíte, ak by sme chceli mať zbernú nádobu pre našu triedu, aká by musela byť nádoba veľká? Z čoho by sme ju mohli vytvoriť?

Poznámka pre učiteľa:
Projektívna úloha, počas ktorej by mali žiaci premýšľať a ideálne prakticky skúšať, koľko fliaš sa zmestí, do akej veľkej nádoby. Kľúčové je, aby sme deťom nepodsúvali riešenie, ale nechali ich experimentovať s veľkosťami nádob a množstvom obalov od nápojov a plechoviek, ktoré za deň/týždeň/mesiac nazbierame v škole alebo len na 1. stupni alebo len na 2. stupni ZŠ. Zvažovať by mali aj miesto, kde bude nádoba umiestnená. Všetky parametre by mali byť predmetom zhodnotenia a výberu veľkosti nádoby.

Praktická aktivita

Úloha pre žiakov

Vybrali ste zbernú nádobu a vybrali ste pre ňu miesto. Teraz je čas na to, aby ste Vašu zbernú nádobu vhodne dizajnovo upravili a pripravili k nej informáciu o tom, na čo slúži a ako budú fľaše a plechovky z nej použité. Premyslite tiež, ako zabezpečíte predstavenie zbernej nádoby svojim spolužiakom a učiteľom školy.

Poznámka pre učiteľa:
Zberná nádoba by mala byť umiestnená tak, aby žiaci mali možnosť odovzdávať svoje fľaše a plechovky. V rámci dizajnu by mali žiaci zvážiť zakomponovanie informácií o využití fliaš a o ich odvoze. Vytvorenú nádobu by žiaci mohli slávnostne odhaliť a ukázať na malom zhromaždení, na ktoré pripravia pozvánky a predstavenie projektu.

3. Zhrnutie a záver (5 minút):

- vníma zálohovanie ako efektívny spôsob narábania s plastovým odpadom z fliaš a plechoviek.
- reflektuje prácu v tíme a výsledok spoločnej práce.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Žiaci, podarila sa vám skvelá vec. Vytvorili ste ako tím zbernú nádobu pre našu školu/triedu/stupeň/chodbu. Zamyslite sa nad celý procesom a odpovedzte mi na otázky:

- ako prebiehal celý proces vytvárania zbernej nádoby?
- aké kroky ste realizovali, aby ste dosiahli takýto výsledok?
- kedy ste sa obávali, že projekt nemusí dopadnúť dobre?
- kedy ste si verili a vedeli ste, že projekt bude úspešný?
- čo by ste spravili inak ak by ste taký projekt mali robiť ešte raz?
- čo bolo najťažšie pre vás osobne, keď ste vytvárali zbernú nádobu?
- čo vás na tejto práci najviac teší?

Zhrnutie

Úloha pre žiakov

Odpovedzte na otázky

- Ktoré fľaše budeme hádzať do našej zbernej nádoby?
- Čo urobíme s vyzbieranými fľašami?

Pracovný list

Téma: Vytvor si svoju prenosnú nádobu na zálohovanie

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....
.....

1. Pred sebou vidíte viaceré symboly spojené s odpadmi a recykláciou. Poznáte všetky symboly? Čo znamenajú? Spoločne priraďme k jednotlivým obrázkom ich význam.

2. Nakreslite, ako prebieha proces zálohovania u vás doma.

3. Roztrieďte obaly do dvoch stĺpcov – tie, ktoré sú zálohované a tie, ktoré nie sú zálohované

Zálohované	Nezálohované

Otázka

Podľa čoho rozpoznáme zaručene, že ide o zálohovaný obal? Nakresli znak, podľa ktorého to identifikuješ:

4. Navrhni v skupine zbernú nádobu na zálohované obaly

Dôležité poznámky:

- Aká bude veľká?
- Kde ju umiestnime?
- Ako ju vyzdobíme?
- Aké budú informácie, ktoré na ňu napíšeme?

5. Ako sa mi darilo?

Žiaci, podarila sa vám skvelá vec. Vytvorili ste ako tím zbernú nádobu pre našu školu/triedu/stupeň/chodbu. Zamyslite sa nad celý procesom a odpovedzte mi na otázky formou smajlíkov

Ako sa vám darilo v procese vytvárania zbernej nádoby?	
Ako sa darilo dodržať kroky, aby ste dosiahli takýto výsledok?	
Ako si spokojný alebo spokojná s výsledkom svojej práce?	

6. Na zamyslenie

- Ktoré fľaše budeme hádzať do našej zbernej nádoby?

.....

.....

- Čo urobíme s vyzbieranými fľašami?

.....

.....

Metodický list pre učiteľov

Téma: Skrášľujeme školu zálohovanými obalmi

Cieľ hodiny

- Vie vysvetliť, že zálohovanie pomáha k ochrane prírody a k opätovnému využitiu materialov.
- Dokáže navrhnúť jednoduchý projekt s témou „druhý život vecí“ (tvorivé dielne, školský recyklačný projekt).
- Prejavuje záujem o ochranu prírody a uvedomuje si vlastnú zodpovednosť.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť
- Človek a svet práce
- Environmentálna gramotnosť

Dĺžka trvania

- 45 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohovanie, zálohované obaly, plastová fľaša, plechovka, dekorácia, tvorivosť, šikovné ruky

Obsah hodiny

Žiak

- vie vlastnými slovami opísať, čo je zálohovaný obal
- vie popísať podmienky vrátenia zálohovaného obalu
- dokáže v tíme navrhnúť kreatívne využitie zálohovaného obalu a neznehodnotiť ho
- vníma princíp cirkulárnej ekonomiky

1. Úvod (10 minút) – Zálohované obaly

- Vie vlastnými slovami opísať, čo je zálohovaný obal

Úloha pre žiakov

Práca s celou triedou

Predstavte si, že si ochranca prírody. Prenesme sa do krajiny škriatkov, kde každý jeden vie, čo robiť s odpadom a ako chrániť prírodu. V tejto škriatkovskej krajine nie je žiadny odpad, ktorý by bol pohodený na zemi, plávajúci v riekach alebo zahrabaný v zemi. Ich krajina je zdravá a na oplátku za ich ekologické myslenie a prácu majú čistý vzduch, zdravé potraviny, veľa slnka a radosť z každého dňa. Pre všetky druhy odpadu si vytvorili vlastné spôsoby, ako ich znižovať alebo úplne odstrániť. Čo by ste vymysleli, keby ste mali pracovať s odpadom, ktorý škodí v prírode. Motivujte sa pesničkou o zálohovaní obalov:

Odkaz:
Zálohuj - SPIEVANKOVO
https://www.youtube.com/watch?v=L-Rn3blwYJ0&list=RDL-Rn3blwYJ0&start_radio=1

Ak by si mal možnosť skrášliť prostredie triedy, chodby, školy, čo by si vymyslel? Podmienkou je, aby to bolo vyrobené z plastovej fľaš alebo z plechovky a neznehodnotiť ju. Nakresli alebo napíš, čo to bude, ako to bude vyzerať a na čo to bude slúžiť.

Zakrúžkuj, čo na výrobu potrebuješ. Ak sa to v tabuľke nenachádza, dopíš to.

PET FĽAŠA 	**NOŽNICE** 	**LEPIDLO** 	**VÝKRES**
LEPIACA PÁSKA 	**PLECHOVKA** 	**ŠPAGÁT** 	**KARTÓN**
FARBY 	**PLASTOVÉ VRECE** 	**VRCHNÁKY** 	**MIKROTÉNOVÉ SÁČKY**

2. Hlavná časť (30 minút):

- vie vnímať okolie školy a navrhovať riešenia vo využívaní zálohovaných obalov
- vie zálohovaným obalom dať druhú šancu
- vie, že chráni prírodu tým, že plasty používa inak ako je ich primárne určenie

Praktická aktivita

Úloha pre žiakov

Pripravte si potreby, ktoré potrebujete na predmet alebo dekoráciu, ktorá skrášli triedu, chodbu alebo školu. Môžete pracovať aj vo dvojiciach alebo v skupinách.

Poznámka pre učiteľa:
Pri tomto pracovnom liste ide o praktickú aktivitu, počas ktorej žiaci tvoria produkt. Aktivitu je možné realizovať ako tvorivú dielňu. V oboch prípadoch je potrebné, aby žiaci mali pripravené pomôcky na výrobu predmetu či dekorácie.

Čo sa deje s odpadom

Diskusia počas vyrábania. Otázky pre žiakov:

- Čo je to odpad?
- Čo všetko môže byť odpad?
- Čo s odpadom robíme?
- Čo sa stane s odpadom v prírode?
- Kde sa odpad má dávať?
- Robím dobre, keď triedim odpad?
- Viete aké farby majú kontajnery na triedenie odpadu?

Úloha pre žiakov

Pomenuj svoj predmet alebo dekoráciu a vysvetli ako ju využiješ.

3. Zhrnutie a záver (5 minút):

- vie ohodnotiť svoju prácu
- vie uvažovať nad svojím konaním vzhľadom k prírode.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Aj taká maličkosť ako výroba užitočného predmetu z plastovej fľaše vie pomôcť prírode. Označ odpovede, čo sa ti dnes najviac podarilo.

Zhrnutie

Úloha pre žiakov

Ohodnoť, aká náročná bola pre teba úloha.

Pomenuj, ako môžeme narábať s odpadom, ktorý produkujeme, vrátane rôznych plastových obalov.

Pracovný list

Téma: Skrášľujeme školu zálohovanými obalmi

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....
.....

1. Predstav si, že si ochranca prírody. Napíš alebo nakresli, ako by si pomohol svojej škole, keby si mal magickú silu meniť odpad na užitočné veci.

2. Pozri sa okolo seba v triede alebo na chodbe. Napíš alebo nakresli, čo by sa dalo skrášliť alebo vylepšiť pomocou zálohovaných obalov.

3. Navrhni jednoduchý predmet alebo dekoráciu zo zálohovaných obalov, ktorá by skrášlila školu. Môžeš ju nakresliť alebo opísať.

Máš nápad ako zlepšiť označenie zálohovacích miest?

.....

.....

.....

Vymysli reklamný slogan a bilboard, ktorý označuje miesto zálohovania.

.....

.....

.....

Ako zistíš, či do zbernej nádoby pribúda odpad?

.....

.....

.....

Ako propagujete vaše zberné miesto?

.....

.....

.....

Na zamyslenie: Myslíte si, že dobrá reklama by pomohla v zálohovaní aj mimo vašej školy?

.....

.....

.....

4. Zakrúžkuj v tabuľke políčko s potrebami, ktoré potrebuješ na výrobu. Pri slove „Iné“ si dopíš, ak niečo v tabuľke nenájdeš.

PET FĽAŠA 	**NOŽNICE** 	**LEPIDLO** 	**VÝKRES**
LEPIACA PÁSKA 	**PLECHOVKA** 	**ŠPAGÁT** 	**KARTÓN**
FARBY 	**PLASTOVÉ VRECE** 	**VRCHNÁKY** 	**MIKROTÉNOVÉ SÁČKY**

Iné:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Kto ti pomôže pri výrobe? Môžeš si vybrať z viacerých odpovedí.

- budem vyrábať sám/sama .....
- spolužiak, spolužiačka .....
- budeme vyrábať v skupine .....
- učiteľ, učiteľka .....

6. Môžeš začať vyrábať predmet alebo dekoráciu. Ako ju pomenuješ? Predstav ju spolužiakom.

Moja dekorácia sa nazýva .....
.....

Je to predmet, ktorý .....
.....

7. Čo sa ti dnes pri práci najviac podarilo? Zakrúžkuj:

- kreslenie
- vymýšľanie nápadu
- spolupráca so spolužiakmi
- pomáhať prírode
- pracovať s obalmi

8. Zakrúžkuj. Úloha bola pre mňa:

ľahká

akurát

ťažká

Metodický list pre učiteľov

Téma: Napíš jednoduchú básničku na tému zálohovanie

Cieľ hodiny

- Žiak vie vysvetliť pojem zálohovanie.
- Žiak dokáže vytvoriť krátku báseň pomocou združeného a striedavého rýmu.
- Žiak dokáže vysvetliť jednoduchými slovami, prečo je dôležité triediť a vracať zálohované obaly.
- Žiak prejavuje záujem o ochranu prírody.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Jazyk a komunikácia

Dĺžka trvania

- 45 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohovanie, fľaše, recyklácia, báseň, verš, rým

Obsah hodiny

Žiak

- vie pomenovať, čo je zálohovanie.
- vie vysvetliť, že zálohovanie pomáha k ochrane prírody a k opätovnému využitiu materiálov.
- vie vytvoriť dvojice slov, ktoré sa rýmujú.
- vie vytvoriť báseň v rozsahu aspoň 4 verše.
- vie ohodnotiť svoju prácu aj prácu iných.
- vie aktívne počúvať.
- prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s nim spojené.

1. Úvodná časť: 15 minút

- vie pomenovať, čo je zálohovanie
- vie vysvetliť, že zálohovanie pomáha k ochrane prírody a k opätovnému využitiu materiálov.

Na začiatku hodiny žiaci sedia v kruhu.

Úloha pre žiakov

Žiaci sedia v kruhu a pred nimi sú postrihané rôzne slová súvisiace so zálohovaním. Každý žiak si vyberie jeden papierik, ktorý nahlas prečíta a ak vie, vysvetlí jeho význam. Ostatní ho môžu doplniť.
Potom svoje slovo zapíše do pracovného listu a doplní k nemu aj vysvetlenie.

Slová na papierikoch sú:
ZÁLOHOMAT, PLAST, FĽAŠA, TRIEDENIE, KÔŠ, PRÍRODA, EKOLÓGIA, ODPAD, SKLADOVANIE, STLAČENIE (FĽAŠE), OBAL, PLANÉTA, UDRŽATEĽNOSŤ, ZELENÁ ENERGIA , OPÄTOVNÉ POUŽITIE, ČISTOTA, ODPADKY, ŠETRENIE, ZBER

Poznámka pre učiteľa:
Pre každý pojem je potrebné pripraviť vysvetlenie a podporiť žiakov v správnom pochopení pojmov. Alternatívou je vytvorenie si vlastného slovníka ochrany životného prostredia.

2. Hlavná časť: 20 minút

- Vie vytvoriť dvojice slov, ktoré sa rýmujú.
- Vie vytvoriť báseň v rozsahu aspoň 4 verše.
- Vie použiť nové slovíčka v kontexte.
- Rozvoj schopnosti žiakov reflektovať svoj vlastný text.

V hlavnej časti hodiny žiaci pracujú vo dvojiciach, príp. v malých skupinách.

Úloha pre žiakov

Dnes budeme tvoriť krátku báseň o zálohovaní fliaš alebo plechoviek. Vytvorte dvojice alebo

trojice. Z prvej úlohy si vyberte **minimálne dve slovíčka**. Zapíšte si ich. Tieto slovíčka sa budú vyskytovať vo vašej básničke, ktorú budete tvoriť so spolužiakom alebo spolužiačkou. Nezabudnite, že každá báseň má nadpis. Aký nadpis bude mať vaša báseň? Názov by mal súvisieť s obsahom básne alebo s vybranými slovíčkami. Zapíšte si nadpis básne. Vytvorte teraz štvorveršie básne (4 riadky).

Poznámka pre učiteľa:
Je vhodné žiakom pripomenúť, čo to znamená rým a uviesť príklady rýmov, napr. hračka-kačka, les-pes a podobne. Pre pripomenutie informácií o rýmoch učiteľka kladie otázky:
Kde vo vete sa nachádza rým?
Aké rýmy poznáme?
Podľa čoho vieme, že sa slová rýmujú?

Úloha pre žiakov

Predstavenie básní

Sadnite si do kruhu. Predstavte básne, ktoré ste vytvorili. Ak viete, môžete pomenovať, aký rým ste využili.
Prečítajte umelecky báseň, ktorú ste napísali. Ostatní počúvajte pekné čítanie svojich spolužiakov. Pokúste sa zapamätať si, čo boli slová z prvej úlohy, ktoré vaši spolužiaci v básni použili.
Ktoré slová sa nachádzali najčastejšie v básniach, ktoré ste vytvorili?

Poznámka pre učiteľa:
Žiaci postupne predstavujú v bezpečnom prostredí svoje návrhy básní. Pri spätnej väzbe na básne sa sústredíme na dva aspekty: pozitívne hodnotenie nápadu a originality a druhá rovina sa týka ocenenia slov spojených so zálohovaním v správnom význame.

3. Záverečná časť: 10 minút

- Prejavuje záujem o zálohovanie a procesy s nim spojené.

V záverečnej časti žiaci sedia opäť v kruhu tak, aby sa navzájom dobre videli a počuli.

Úloha pre žiakov

Otázka 1: Čo sa ti najviac páči na tvojej básni?

- Môžeš pomenovať so spolužiakom, s ktorým si báseň tvoril čokoľvek: myšlienku, rým, obraz, slovné spojenie, atmosféru, humor či originalitu.

Otázka 2: Komu by si ju prečítal?

- Premysli si a poznač si, komu by si svoju báseň chcel prečítať: kamarátovi, rodičom, učiteľom, súrodencovi,...

Otázka 3: Čo bolo pri tvorení najťažšie?

- Pomenuj, čo bola pre teba najväčšia výzva pri písaní básne.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Pokús sa vytvoriť 5 riadkovú báseň spolu s niekým z tvojej domácnosti alebo so spolužiakom.

Nadpis: Zálohovanie
2 slová opisujúce, aké je zálohovanie
3 slová, ktoré hovoria, čo robí zálohovanie
1 veta so 4 slovami o zálohovaní
1 slovo, ktorým inak povieš zálohovanie

.....

....

....

....

.....

Príklad pre teba:

Zálohovanie
Dôležité Prínosné
Triedi Pomáha Ochraňuje
Udržiava našu prírodu čistejšiu.
Očista

Pracovný list

Téma: Napíš jednoduchú básničku na tému zálohovanie

Moje meno:

Členovia môjho tímu:
.....
.....
.....
.....
.....

1. Z uvedených slov si vyber jedno. Prepíš ho a vysvetli, čo znamená.

ZÁLOHOMAT, PLAST, FĽAŠA, TRIEDENIE, KÔŠ, PRÍRODA, EKOLÓGIA, ODPAD, SKLADOVANIE, STLAČENIE (FĽAŠE), OBAL, PLANÉTA, UDRŽATEĽNOSŤ, ZELENÁ ENERGIA , OPÄTOVNÉ POUŽITIE, ČISTOTA, ODPADKY, ŠETRENIE, ZBER

Vybral som si toto slovo: ....., ktoré znamená: .....
..... .

2. Napíš krátku báseň

Použi minimálne dve slovíčka z prvej úlohy. Báseň by mala mať 4 verše.

Názov básne :.....

Báseň:.....
.....
.....
.....

3. Napíš o tvojej básni 2 informácie:

Aký rým si použil?

.....
Koľko má tvoja báseň veršov?

.....

4. Teraz sa na chvíľu staneš literárnym kritikom. Skús odpovedať na nasledovné otázky.

Čo sa ti najviac páči na tvojej básni?

.....

Komu by si ju prečítal?

.....

Čo bolo pre teba na tvorení najťažšie?

.....

Reflexia

Pokús sa vytvoriť 5 riadkovú báseň spolu s niekym z tvojej domácnosti alebo so spolužiakom.

Nadpis: Zálohovanie
2 slová opisujúce, aké je zálohovanie
3 slová, ktoré hovoria, čo robí zálohovanie
1 veta so 4 slovami o zálohovaní
1 slovo, ktorým inak povieš zálohovanie

.....

....

....

....

.....

Príklad pre teba:

Zálohovanie
Dôležité Prínosné
Triedi Pomáha Ochraňuje
Udržiava našu prírodu čistejšiu.
Očista

Metodický list pre učiteľov

Téma: 9 spôsobov využitia plastovej fľaše

Cieľ hodiny

- Žiak vie vysvetliť, že zálohovanie pomáha k ochrane prírody a k opätovnému využitiu materiálov.
- Žiak dokáže vymyslieť jednoduchý spôsob, ako predísť vzniku odpadu.
- Žiak si uvedomuje dôležitosť zálohovania pre udržateľný spôsob života.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť
- Človek a svet práce
- Environmentálna výchova

Dĺžka trvania

- 90 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohovanie, plastová fľaša, plechovka, ECO friendly, udržateľnosť, udržateľný spôsob života, druhá šanca zálohovaným obalom, influencer.

Obsah hodiny

Žiak

- vie identifikovať predmety z recyklovaného materiálu
- vie obhájiť svoj názor pred ostatnými spolužiakmi
- vie vysvetliť, ako môžeme chrániť prírodu
- vie opísať čo je zálohovanie
- uvedomuje si dôležitosť zálohovania
- vníma zálohovanie ako efektívny spôsob narábania s plastovým odpadom z fliaš a plechoviek.

1. Úvod (10 minút) – Výrobky z recyklovaného materiálu

- vie opísať čo je zálohovanie
- vie opísať, ako sa spracujú zálohované obaly
- uvedomuje si dôležitosť zálohovania

Úloha pre žiakov

Práca v skupine

V tabuľke sú uvedené rôzne predmety. Viete, ktoré z nich sa dajú vyrobiť z recyklovaných materiálov? Vyfarbi značku podľa toho, čo si myslíš o materiáli, z ktorého je výrobok vyrobený. Pokús sa v skupine svoje presvedčenie argumentovať a použi aspoň jeden dôkaz svojho tvrdenia (napr. videné video, prečítaný článok, symbol na výrobku).

Tenisky zn. Adidas	✓	**Zubná kefka**	✓	**Plastové dosky na plot**	✓	**Odpadkový kôš**	✓
	✗		✗		✗		✗
Nákupné tašky	✓	**Oblečenie**	✓	**Šperky**	✓	**Nábytok**	✓
	✗		✗		✗		✗
Kvetináče	✓	**Batohy**	✓	**Fľaša na šampón**	✓	**Podlaha**	✓
	✗		✗		✗		✗
Plavky	✓	**Kabelka**	✓	**Hračky**	✓	**Fľaša na minerálnu vodu**	✓
	✗		✗		✗		✗

Keď máte sfinalizované vaše tabuľky, pozrime sa na ne spoločne.

Diskusia k úlohe

Zamysleli ste sa už niekedy nad tým, že predmety, ktoré bežne používame, sú vyrobené z recyklovaného materiálu? Ktorý z predmetov dennej spotreby vás prekvapil, že je vyrobený z recyklovaných materiálov?

Poznámka pre učiteľa:
Všetky uvedené predmety v tabuľke sú vyrobené z recyklovaného materiálu. Vznikli rôznym spracovaním. Najčastejšie sa spracúvajú mechanicky – použité plastové obaly (napr. fľaše) sa roztriedia, umyjú a rozdrvia na malé kúsky – tzv. plastové vločky. Tie sa potom roztavia a znovu použijú na výrobu nových plastových výrobkov (fľaše, tašky, textilné vlákna atď.). Môžu sa spracovať aj chemicky – je to také spracovanie, pri ktorom sa plast rozkladá na pôvodné chemické látky pomocou tepla alebo chemických procesov. Z týchto látok sa dá vyrobiť nový plast, ktorý má kvalitu ako úplne nový materiál. Tie plasty, ktoré sa nedajú recyklovať, sa spália v špeciálnych spaľovniach a vzniknuté teplo sa využije na výrobu elektriny alebo tepla. Zálohované obaly sa spracujú mechanicky – pre ďalšie využitie .

Úloha pre žiakov

Práca v skupine

Poraďte sa v skupine. Čo podľa vás znamená pojem „ECO friendly.“ Porovnajte si so skupinou vedľa vás, čo ste napísali. Premyslite si, ako by ste mohli overiť, čo znamená pojem ECO friendly.

Poznámka pre učiteľa:
Necháme deťom čas na napísanie odpovede a potom vysvetlíme. Tento pojem je prebratý z angličtiny a v preklade znamená šetrný k prírode. Znamená to, že sa správame tak, aby sme chránili prírodu – neškodíme zvieratám, rastlinám ani Zemi. Keď sme „ECO friendly,“ robíme veci, ktoré pomáhajú našej planéte.

2. Hlavná časť (40 minút):

- vie opísať čo je zálohovanie
- uvedomuje si dôležitosť zálohovania
- vie, že nie všetci ľudia zálohujú
- uvedomuje si význam zálohovania

Nezálohované obaly

Úloha pre žiakov

Porozmýšľajte, prečo niektorí ľudia nakupujú plastové obaly a plechovky, ale nezálohujú? Myslíte si, že je to pre nich práca naviac alebo k tomu majú iné dôvody? Skúste uviesť aspoň 3 dôvody.

Poznámka pre učiteľa:
Odpovede detí treba podporiť a usmerniť. Vieme, že niektoré dôvody majú negatívny dopad na prírodu (napr. environmentálna nezodpovednosť, bezohľadné správanie k prírode a pod.) a niektoré dôvody sú sociálneho charakteru (samostatne žijúci ľudia odkázaní na pomoc iných a pod.).

Otázka pre žiakov

Ako by ste riešili skutočnosť, že nie všetci využívajú zálohovanie a zálohomaty v obchodoch a akým spôsobom by ste dosiahli pozitívnu zmenu?

Čo vieme urobiť z nezálohovaných obalov

Úloha pre žiakov

Predstavte si, že mnohí ľudia nevracajú zálohované plastové fľaše do zálohomatov a tieto obaly často končia ako odpad pohodený v prírode. Vašou úlohou je zamyslieť sa nad tým, ako by sa dali plastové fľaše znovu využiť namiesto toho, aby boli vyhodené. Navrhnite a predstavte ostatným rôzne možnosti kreatívneho alebo praktického využitia 1 plastovej fľaše, 10 plastových fliaš a 100 plastových fliaš.

Praktická aktivita: Jednoducho a tvorivo

Úloha pre žiakov

Vyberte jeden z vašich nápadov a pokúste sa ho zrealizovať. Svoje návrhy môžete doplniť obrázkom, náčrtom, krátkym opisom alebo prezentáciou. Cieľom je ukázať, že aj zálohované obaly, ktoré ľudia často nezálohujú a nerecyklujú, môžu byť znova užitočné.

Otázka pre žiakov

Ako aj malým krokom môžete prispieť k udržateľnosti materiálov?

3. Zhrnutie a záver (10 minút):

- vníma zálohovanie ako efektívny spôsob narábania s plastovým odpadom z fliaš a plechoviek
- chápe významu recyklácie, zálohovania a tvorenia nových vecí z plastových fliaš
- reflektuje prácu v tíme a výsledok spoločnej práce.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Realizovaním jedného nápadu pomôžeš prírode, no spoločne toho dokážete v triede alebo v škole viac. Poznáte vo svojom okolí niekoho, kto vyrába z odpadového materiálu nové produkty? Napíšte, kto to je a čo zaujímavé vyrába.

Zhrnutie

Úloha pre žiakov

Doplňte vety:

- Zálohované plastové fľaše je najlepšie využiť...
- Keď plastovú fľašu nezálohujem, stane sa s ňou...

Výzva

Premyslite si, ako by ste presvedčili niekoho, kto nechce zálohovať, aby vyskúšal zálohovanie.

Pracovný list

Téma: 9 spôsobov využitia plastovej fľaše

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....
.....

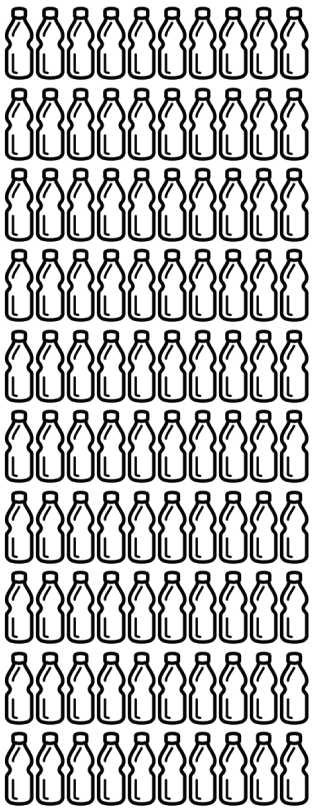
1. Vyfarbite v tabuľke políčko podľa toho, či si myslíte, že sú uvedené veci vyrobené z recyklovaného plastu.

Tenisky zn. Adidas	✓	**Zubná kefka**	✓	**Plastové dosky na plot**	✓	**Odpadkový kôš**	✓
	✗		✗		✗		✗
Nákupné tašky	✓	**Oblečenie**	✓	**Šperky**	✓	**Nábytok**	✓
	✗		✗		✗		✗
Kvetináče	✓	**Batohy**	✓	**Fľaša na šampón**	✓	**Podlaha**	✓
	✗		✗		✗		✗
Plavky	✓	**Kabelka**	✓	**Hračky**	✓	**Fľaša na minerálnu vodu**	✓
	✗		✗		✗		✗

Ktoré z výrobkov vás prekvapili?

2. Niektorí ľudia obaly nezálohujú. Napíšte v skupine 3 dôvody prečo.

3. Predstavte si, že dostaneš jednu, desať a sto plastových fliaš, ktoré nie sú zálohované. Navrhni, ako by si ich využil a pritom ich neznehodnotil.

	Nápad č.1	Nápad č.2	Nápad č.3
1 plastová fľaša 			
10 plastových fliaš 			
100 plastových fliaš 			

5. Ktorý z tvojich nápadov by si vedel zrealizovať? Označ ho červenou hviezdičkou v tabuľke a napíš krátky popis, čo na výrobu budeš potrebovať.

6. Zrealizujte so spolužiakmi jeden z návrhov na využitie odpadového materiálu – plastovej fľaše.

Napíšte, ako sa vám v skupine darilo:

Reflexia

7. Poznáte vo svojom okolí ľudí, ktorí vyrábajú z odpadu niečo nové? Napíšte, kto to je a čo zaujímavé z odpadového materiálu vyrába.

Zálohované plastové fľaše je najlepšie využiť...	
Keď plastovú fľašu nezálohujem, stane sa s ňou...	

Výzva:

Premyslite si, ako by ste presvedčili niekoho, kto nechce zálohovať, aby vyskúšal zálohovanie.

Metodický list pre učiteľov

Téma: Vyzvi do výzvy

Cieľ hodiny

- Vie rozlíšiť plastové obaly, ktoré sa triedia a ktoré sú predmetom zálohovania.
- Dokáže vymyslieť jednoduchý spôsob, ako predísť vzniku odpadu.
- Prejavuje záujem o ochranu prírody.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a spoločnosť
- Environmentálna gramotnosť
- Občianska gramotnosť

Dĺžka trvania

- 45 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- životné prostredie, EKO denník, pomoc prírode

Obsah hodiny

Žiak

- vie vysvetliť ako rozumie pojmu ochrana prírody
- vie uviesť príklady ochrany prírody
- vie analyzovať, ako zodpovedný environmentálny spôsob života pomáha prírode
- vie navrhnúť ako nezaťažovať prírodu
- vie vymyslieť spôsoby ako pomôcť prírode
- dokáže navrhnúť šetrné spôsoby správania sa k prírode a k prírodným zdrojom
- oceňuje iniciatívy smerom k ochrane prírode

1. Úvod (10 minút) – Zálohovanie – čo to je?

- vie vysvetliť ako rozumie pojmu ochrana prírody,
- vie uviesť príklady ochrany prírody,

Úloha pre žiakov

Práca s celou triedou

Posaďte sa do kruhu. Otočte sa ku kamarátovi, ktorý sedí po vašej ľavej ruke a porozprávajte si, čo si predstavujete pod ochranou prírody. Keď sa dohodnete, zapíšte si svoju charakteristiku a podeľte sa o túto charakteristiku s ostatnými kamarátmi v kruhu. Napíšme si spoločne vysvetlenie, čo znamená ochrana prírody.

Práca vo dvojici

Nakreslite obrázok prírody, v ktorom uvediete aspoň 3 príklady, ktorými znázornite postup ochrany prírody.
Pod obrázok doplňte, ako prispejete k ochrane prírody:

K ochrane prírody prispejem tak, že...

2. Hlavná časť (30 minút):

- vie analyzovať, ako zodpovedný environmentálny spôsob života pomáha prírode,
- vie vymyslieť spôsoby ako pomôcť prírode vo svojom okolí,
- dokáže navrhnúť šetrné spôsoby správania sa k prírode a k prírodným zdrojom.

Úloha pre žiakov

Výzva

Vytvorte skupinu tak, že si nájdete aspoň ďalších 3 kamarátov. Porozprávajte sa a premyslite si, akú výzvu pre nasledujúci mesiac by ste mohli splniť.
Vašou úlohou je vymyslieť štyri jednoduché výzvy, ktoré pomôžu prírode a prispejú k udržateľnému

životu. Výzva je úloha, ktorej splnenie pomôže zlepšiť ochranu prírody. Výzva je úloha, ktorá nás trochu potrápi, ale pomáha nám byť v niečom lepší, napr. kým si umývame zuby, vypneme vodu – a takto šetríme pitnú vodu, ktorá neuniká do odpadu alebo, keď odídeme z miestnosti, vypneme svetlo a teda šetríme elektrickou energiou. Každú vymyslenú výzvu pomenujte a odpovedzte na tri otázky:

- Ako výzvu budem realizovať?
- Ako dlho budem výzvu realizovať?
- Ako našou výzvou pomôžeme prírode?

Poznámka pre učiteľa:
Smerujte výzvy žiakov do aktivít, ktoré sa dajú reálne splniť. Príklad: Žltý hrdina – Skús dnes vyhodiť do žltého koša aspoň 3 obaly. Prečo? Keď plast vytriediš, môže sa znova použiť. Prines si aspoň trikrát do týždňa desiatu zabalenú v obale, ktorý sa dá opakovane použiť. Prečo? Odpad zaťažuje prírodu a je náročné ho spracovať. Opakovaný obal na desiatu zníži objem odpadu v našej triede.

Úloha pre žiakov

Je čas konať! Tu sú tri krátke a motivačné vety, ktoré ti pomôžu pri plnení výzvy, ktorú ste si vybrali:

- Tvoje malé kroky môžu priniesť veľkú zmenu pre našu Zem.
- Keď sa o prírodu staráš ty, staráš sa aj o budúcnosť všetkých ľudí a zvierat.
- Každá výzva, ktorú splníš, robí svet o kúsok krajším a čistejším.

Vyrobte si týždenný EKO denník, ktorý vám pomôže v plnení výzvy a zaznamenávaní pokrokov. Ide o prípravu pred samotnou realizáciou výzvy.

<table>
<tr><th colspan="2">TÝŽDENNÝ EKO DENNÍK 🌱</th></tr>
<tr><td colspan="2">Eko výzva:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Deň: Ako sa mi dnes darilo?</td></tr>
<tr><td colspan="2">1. Čo som dnes urobil/a pre splnenie výzvy?</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. Čo mi išlo dobre?</td></tr>
<tr><td colspan="2">3. Čo chcem zajtra urobiť lepšie?</td></tr>
<tr><td>4. EKO body za dnešok:
⭐
⭐⭐
⭐⭐⭐
(zakrúžkuj)</td><td>Ako si sa cítil/a?
😀😕☹️
(zakrúžkuj)</td></tr>
</table>

3. Zhrnutie a záver (5 minút):

- dokáže navrhnúť šetrné spôsoby správania sa k prírode a k prírodným zdrojom.
- oceňuje iniciatívy smerom k ochrane prírode.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Odpovedajte na otázky zakrúžkovaním odpovede. Ak si nie si istý odpoveďou, opýtaj sa spolužiaka alebo spolužiačky, ale tak, aby si nerušil ostatných v triede.

1. Čo je lepšie pre prírodu?
a) Nechať vodu tiecť pri umývaní zubov
b) Zavrieť vodu, keď ju nepotrebujem
Správna odpoveď: B

2. Prečo sú stromy dôležité?
a) Dávajú nám tieň a kyslík
b) Len preto, aby sme na ne mohli liezť
c) Nemajú žiadny význam
Správna odpoveď: A

3. Čo urobíš, keď uvidíš odpadok v lese?
a) Nechám ho tam
b) Zoberiem ho a vyhodím do koša
c) Zakopem ho do zeme
Správna odpoveď: B

4. Ako sa máme správať k zvieratám v prírode?
a) Naháňať ich
b) Nechať ich v pokoji
c) Kričať na ne
Správna odpoveď: B

5. Čo pomáha šetriť energiu?
a) Nechať svetlo zapnuté celý deň
b) Vypnúť svetlo, keď odchádzam z izby
Správna odpoveď: B

6. Čo je lepšie použiť v obchode?
a) Jednorazové plastové tašky
b) Látkovú tašku
Správna odpoveď: B

7. Čo je správne?
a) Vyhodiť jedlo, keď ho mám veľa
b) Zobrať si len toľko, koľko zjem
Správna odpoveď: B

8. Čo je šetrnejšie k prírode?
a) Ísť krátku vzdialenosť pešo alebo na bicykli
b) Ísť vždy autom
Správna odpoveď: A

Zhrnutie

Úloha pre žiakov

Odpovedzte na otázky:
- Ktorá z výziev vytvorených počas vyučovania ťa dnes inšpirovala, aby si ju vyskúšal?

Pracovný list

Téma: Vyzvi do výzvy

Moje meno:

Členovia môjho tímu:
.....
.....
.....
.....
.....

1. Pri zálohovaní sa často hovorí o ochrane prírody. Ako by sa dalo vysvetliť, čo to je ochrana prírody? Spolupracuj so spolužiakom alebo spolužiačkou, ktorá sedí po tvojej ľavej ruke. Môžeš si pomôcť knihami alebo internetom.

Ochrana prírody je .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Nakresli so spolužiakom obrázok, v ktorom zachytíš, ako ochraňovať prírodu.

K ochrane prírody prispejem tak, že

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Vytvorte skupinu tak, že si nájdete aspoň ďalších 3 kamarátov. Porozprávajte sa a premyslite si, akú výzvu pre nasledujúci mesiac by ste mohli splniť.

Výzva je úloha, ktorá nás trochu potrápi, ale pomáha nám byť v niečom lepší, napr. kým si umývame zuby, vypneme vodu – a takto šetríme pitnú vodu, ktorá neuniká do odpadu alebo, keď odídeme z miestnosti, vypneme svetlo a teda šetríme elektrickou energiou.

Každú výzvu, ktorú vo svojej skupine vymyslíte, pomenujte a odpovedz pri nej na otázky:

- Ako výzvu budem realizovať?
- Ako dlho budem výzvu realizovať?
- Ako našou výzvou pomôžeme prírode?

Výzva č. 1	• ako sa výzva volá? • ako budem výzvu realizovať? • ako dlho budem výzvu realizovať? • ako vašou výzvou pomôžeme pri ochrane prírody?
Výzva č. 2	• ako sa výzva volá? • ako budem výzvu realizovať? • ako dlho budem výzvu realizovať? • ako vašou výzvou pomôžeme pri ochrane prírody?
Výzva č. 3	• ako sa výzva volá? • ako budem výzvu realizovať? • ako dlho budem výzvu realizovať? • ako našou výzvou pomôžeme pri ochrane prírody?

4. Vyrob si EKO denník, ktorý ti bude slúžiť na zapisovanie cieľov a pokrokov pri plnení výzvy.

TÝŽDENNÝ EKO DENNÍK 🌱	
Eko výzva:	
Deň:	**Ako sa mi dnes darilo?**
1. Čo som dnes urobil/a pre splnenie výzvy?	
2. Čo mi išlo dobre?	
3. Čo chcem zajtra urobiť lepšie?	
4. EKO body za dnešok: ⭐ ⭐⭐ ⭐⭐⭐ **(zakrúžkuj)**	**Ako si sa cítil/a?** 🙂😐☹️ **(zakrúžkuj)**

1. Čo je lepšie pre prírodu?
a) Nechať vodu tiecť pri umývaní zubov
b) Zavrieť vodu, keď ju nepotrebujem

2. Prečo sú stromy dôležité?
a) Dávajú nám tieň a kyslík
b) Len preto, aby sme na ne mohli liezť
c) Nemajú žiadny význam

3. Čo urobíš, keď uvidíš odpadok v lese?
a) Nechám ho tam
b) Zoberiem ho a vyhodím do koša
c) Zakopem ho do zeme

4. Ako sa máme správať k zvieratám v prírode?
a) Naháňať ich
b) Nechať ich v pokoji
c) Kričať na ne

5. Čo pomáha šetriť energiu?
a) Nechať svetlo zapnuté celý deň
b) Vypnúť svetlo, keď odchádzam z izby

6. Čo je lepšie použiť v obchode?

a) Jednorazové plastové tašky
b) Látkovú tašku

7. Čo je správne?

a) Vyhodiť jedlo, keď ho mám veľa
b) Zobrať si len toľko, koľko zjem

8. Čo je šetrnejšie k prírode?

a) Ísť krátku vzdialenosť pešo alebo na bicykli
b) Ísť vždy autom

Metodický list pre učiteľov

Téma: Výzva prijatá

Cieľ hodiny

- Vie uviesť jednoduché príklady z každodenného života, ako chrániť prírodu vo svojom okolí.
- Dokáže realizovať aktivity na ochranu prostredia vo svojom blízkom okolí.
- Vníma pozitívny význam každodenných malých krokov pre zlepšovanie životného prostredia.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a príroda
- Človek a svet práce
- Environmentálna gramotnosť
- Umenie a kultúra – Výtvarná výchova

Dĺžka trvania

- Projekt je nadväzujúcou aktivitou na tému Vyzvi do výzvy
- Aspoň týždeň na realizáciu výzvy
- 45 minút reflexia výzvy

Kľúčové pojmy na hodine

- zálohovanie, udržateľný spôsob života, recyklácia, ochrana prírody

Obsah hodiny

Žiak

- vie uviesť rôzne príklady ochrany prírody,
- vie rozlišovať typy ochrany prírody podľa ich realizovateľnosti v jeho veku,
- vie uviesť príklady ochrany prírody, ktoré on sám realizuje,
- vie navrhnúť spôsoby ochrany prírody, ktoré sú v jeho kompetencii,
- vie zhodnotiť vnímanú efektívnosť ochrany prírody z vlastného pohľadu,
- dokáže počas týždňa realizovať jedno opatrenie na ochranu prírody podľa vlastného výberu,
- vníma pozitívny význam každodenných malých krokov pre zlepšovanie životného prostredia (napr. zálohovanie)

1. Úvod (10 minút) – Výzva

- vie uviesť rôzne príklady ochrany prírody
- vie rozlišovať typy ochrany prírody podľa ich realizovateľnosti v jeho veku
- vie uviesť príklady ochrany prírody, ktoré on sám realizuje
- vie navrhnúť spôsoby ochrany prírody, ktoré sú v jeho kompetencii

Úloha pre žiakov

Spoločná diskusia

Prezrime si spoločne výzvy, ktoré sme vytvorili na minulej hodine. Pripomeňme si, čo jednotlivé výzvy znamenajú. Vytvorte trojice alebo štvorice a spoločne si prerozprávajte, ako by sa mohli jednotlivé výzvy realizovať. V prípade, že niektorá výzva je pre vás nejasná, opýtajte sa na to v spoločnej diskusii.

Pripomenuli ste si jednotlivé výzvy. Všetkým ste rozumeli?

Samostatná práca

Pracuj teraz samostatne. Do pracovného listu si označ zelenou farbou tie výzvy, ktoré zvládneš sám, oranžovou tie, kde potrebuješ pomoc od kamaráta alebo od niekoho z rodiny a červenou také výzvy, o ktorých si myslíš, že ich ešte nezvládneš.
Jednu z výziev si zakrúžkuj ako tú, ktorú budeš počas najbližšieho týždňa realizovať.
So spolužiakom si vyhodnoť, čo bude na výzve jednoduché a čo bude naopak náročné. Ako budeš dokladovať, že si výzvu priebežne plnil?

Poznámka pre učiteľa:
V úvodnej aktivite si žiaci pripomínajú jednotlivé výzvy a majú priestor na to, aby si spoločne so spolužiakmi v malej skupine pripomenuli, čo jednotlivé výzvy znamenajú. Tie výzvy, ktoré sú im nejasné sa pokúsia vysvetliť si ich spoločne a počas diskusie by sa mali všetky výzvy postupne objasniť.
Podstatou následnej aktivity je, aby si žiaci pre seba vyhodnotili, ktoré z výziev vedia splniť a vybrali si jednu, ktorú budú počas týždňa realizovať. Dôležité je, aby si nielen vybrali výzvu, ale aj pomenovali, ako budú dokladovať plnenie výzvy.

2. Hlavná časť (30 minút):

- vie zhodnotiť vnímanú efektívnosť ochrany prírody z vlastného pohľadu,
- dokáže počas týždňa realizovať jedno opatrenie na ochranu prírody podľa vlastného výberu,
- vníma pozitívny význam každodenných malých krokov pre zlepšovanie životného prostredia (napr. zálohovanie).

Úloha pre žiakov

Týždenná výzva

Do pracovného listu ste si poznačili jednu výzvu, ktorú chce plniť. Premysleli ste si, čo budete realizovať a ako budete zaznamenávať dôkazy. Vytvorte si rozpis na celý týždeň, do ktorého si budete kresliť, zapisovať alebo lepiť fotky pri plnení výzvy.
Na záver každého dňa si zakrúžkujte 🙂 . Nezabudnite si jednotlivé dni poznačiť aj do EKO denníka.

Úloha pre žiakov

Prezentácia výzvy

Vitajte späť po týždni s vašimi splnenými výzvami. Ukážte, ako sa vám darilo. Odprezentujte svoju výzvu pred spolužiakmi. Ukážte im svoj EKO denník, porozprávajte im, ako sa vám darilo výzvu plniť. Vytvorte si príjemnú atmosféru, počúvajte sa a zatlieskajte každej výzve, ktorú sa podarilo spolužiakom v triede splniť. Do pracovného listu napíš tri vety, ako si svojou výzvou pomohol prírode.

Poznámka pre učiteľa:
Žiaci prezentujú samostatne, ako realizovali výzvu a čo sa im podarilo. Je vhodné ich podporiť aj doplňujúcimi otázkami, ktoré rozprúdia diskusiu a podnietia ich premýšľanie o zmenách, ktoré dosiahli, napr.: ako by si mohol podporiť ďalších ľudí vo svojom okolí, aby pokračovali v tvojej výzve; do akej miery sa ti podarilo naplniť to, čo si si zaumienil; do akej miery si pomohol prírode vďaka tvojej týždennej výzve, a pod.

3. Zhrnutie a záver (5 minút):

- vie zhodnotiť vnímanú efektívnosť ochrany prírody z vlastného pohľadu,
- vníma pozitívny význam každodenných malých krokov pre zlepšovanie životného prostredia (napr. zálohovanie).

Reflexia

Úloha pre žiakov

Do pracovného listu napíš tri vety, ako si svojou výzvou pomohol prírode.
Napíš alebo nakresli, ako ďalej môžeš plniť svoju výzvu. Porozmýšľaj, čo musíš spraviť, aby bola tvoja výzva dlhodobejšia a trvala viac ako jeden týždeň. Dá sa to? Čo môžeš urobiť, aby si motivoval aj iných ľudí, aby tvoju výzvu vyskúšali?

Zhrnutie

Odpovedzte na otázky:

- Bolo pre mňa ľahké výzvu plniť?
- Pomohla moja výzva prírode?
- Chcem skúsiť ďalšiu výzvu?

Pracovný list

Téma: Výzva prijatá

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....
.....

1. Porozprávajte sa o výzvach z minulej hodiny.

Poznačte si nejasnosti o výzve/výzvach

2. Vyber si výzvu, ktorú budeš plniť. Napíš si jej názov:

.....
.....
.....

3. Napíš, ako budeš výzvu počas týždňa plniť. Skús si napísať k jednotlivým dňom cieľ.

Pondelok .....
Utorok .....
Streda .....
Štvrtok .....
Piatok .....

4. Ako dôkaz o plnení výzvy si vyber jednu z možností a potom vystrihni a zalep si dôkaz do EKO denníka. Nezabudni vybrať zo smajlíkov, ako sa ti v ten deň podarilo výzvu splniť.

1. Nakresli si obrázok, ako plníš svoju výzvu.
2. Nalep fotku, ako plníš výzvu (ak môžeš).
3. Napíš krátku vetu o tom, ako si výzvu splníš.

Môj Ekodenník

1. deň	 **(zakrúžkuj)**
2. deň	 **(zakrúžkuj)**
3. deň	 **(zakrúžkuj)**
4. deň	 **(zakrúžkuj)**
5. deň	 **(zakrúžkuj)**

6. Napíš tri vety o tom, ako si výzvou pomohol prírode vo svojom okolí.

1. veta
2. veta
3. veta

7. Vymysli pokračovanie výzvy. Napíš ako by si pokračoval vo výzve a v ekologickom správaní ďalší týždeň, možno mesiac.

.....
.....
.....

8. Doplň svoje vlastné nápady tak, že dokončíš začaté vety. Každú vetu dopíš tak, aby vyjadrovala tvoj názor alebo tvoj nápad.

Najviac môžem prírode pomôcť, keď

.....
.....
.....
.....

Chcem, aby bola príroda

.....
.....
.....
.....

Preto, aby príroda bola podľa mojich predstáv, urobím

.....
.....
.....
.....

9. Odpovedz na otázky.

Bolo pre mňa ľahké výzvu plniť?
- ☐ Áno, ľahké
- ☐ Nebolo to ľahké
- ☐ Bolo to ťažké

Pomohla moja výzva prírode?
- ☐ Áno
- ☐ Asi áno
- ☐ Nie

Vyskúšam aj ďalšiu výzvu?
- ☐ Áno
- ☐ Asi áno
- ☐ Nie

Metodický list pre učiteľov

Téma: Vyhľadaj aspoň dva predmety z recyklovaného plastu

Cieľ hodiny

- Žiak vie uviesť príklady predmetov vyrobených z recyklovaného plastu.
- Žiak dokáže vyhľadať výrobky, ktoré sú vytvorené z recyklovaného plastu.
- Žiak si uvedomuje význam opakovaného použitia spracovaných plastov pre ochranu životného prostredia.

Cieľová skupina

- Žiaci 1. – 3. ročníka základných škôl

Predmetový kontext

- Človek a príroda
- Človek a spoločnosť
- Etická výchova
- Environmentálna gramotnosť

Dĺžka trvania

- 90 minút

Kľúčové pojmy na hodine

- recyklácia, recyklovaný plast, výrobok, druhý život vecí, zálohovanie, triediace centrum, spracovanie plastu

Obsah hodiny

Žiak

- vie vysvetliť pojem recyklácia plastu,
- vie opísať cyklus od plastovej fľaše cez zálohomat po spracovanie plastu,
- vie rozlíšiť fľašu z recyklovaného plastu,
- dokáže vyhľadať produkty z recyklovaného plastu,
- uvedomuje si výhody zálohovania a triedenia pre udržateľný spôsob života.

1. Úvod (10 minút) – Zálohovanie – čo to je?

- vie vysvetliť pojem recyklácia plastu,
- vie opísať cyklus od plastovej fľaše cez zálohomat po spracovanie plastu,

Úloha pre žiakov

Práca s celou triedou

Dnes budeme viackrát spomínať slovo recyklácia. Pokúsme sa spolu zistiť, čo to slovo znamená. Kde môžeme hľadať význam slov?

Vytvorte 4 skupiny:

- Prvá skupina bude zisťovať význam slova tak, že sa opýta.
- Druhá skupina bude hľadať význam slova v slovníku.
- Tretia skupina bude hľadať význam slova cez google prehliadač.
- Štvrtá skupina bude hľadať význam slova cez umelú inteligenciu.

K akým záverom ste prišli? Porovnajte si zistenia a napíšte na tabuľku/poster, ako by ste vlastnými slovami vysvetlili pojem recyklácia.

Frontálna práca

Recykláciu sme si spoločnej pomenovali ako proces opätovného spracovania už použitých materiálov, napríklad plastovej fľaše, na nové výrobky. Ja som sa dočítala, že keď sa z plastovej fľaše niečo vyrába nanovo, ušetrí sa 3 až 5 násobne viac energie ako pri klasickej výrobe. Poďme sa spolu pozrieť na obrázok, ktorý ukazuje, ako sa pripravuje plast na to, aby mohol byť nanovo použitý pri výrobe nového produktu.

Zdroj: https://slovenskozalohuje.sk/wp-content/uploads/2024/02/Infografika.rar

Keď fľaše alebo plechovky odovzdáme do zálohomatu, putujú do triediaceho centra.

Tu sa postupne vytriedia podľa farieb.

A zabalia do balov.

Zdroj obrázkov: https://slovenskozalohuje.sk/ilustracne-fotografie/

Zdroj: https://cdn.myshoptet.com/usr/www.zahradajezek.cz/user/documents/upload/mceclip1-28.png?1666250045

Plastové fľaše sa spracujú na recyklát a z neho vzniká nový produkt.
Ak sa plastové výrobky nevyrábajú z recyklátu, musí sa ťažiť ropa a spracovať náročným procesom, ktorý zaťažuje prírodu.

Zdroj: https://www.energie-portal.sk/files/Dokument/Fotolia_91253350_Subscription_Monthly_M.jpg

Ťažba ropy prináša utrpenie zvierat a ničí prírodu.

Zdroj: https://cdn.sita.sk/sites/32/2019/11/ropna-skvrna-768x512.jpg

Trvá dlhý čas, kým sa prostredie očistí a príroda zregeneruje.

Otázka pre žiakov

Pokúste sa povedať, v čom je výhoda výroby plastových výrobkov z recyklátu?

2. Hlavná časť (30 minút):

- vie rozlíšiť fľašu z recyklovaného plastu,
- dokáže vyhľadať produkty z recyklovaného plastu,
- uvedomuje si výhody zálohovania a triedenia pre udržateľný spôsob života.

Úloha pre žiakov

Pracujte v skupinách. Pozrite sa na stôl pred vami/na koberec. Vidíte tam rôzne plastové fľaše. Popozerajte si ich a odhadnite, ktorá z fliaš je z recyklovaného plastu a ktorá sa vyrábala klasickou technológiou, bez recyklovaného plastu.

	Z recyklátu?	
Fľaša č. 1	**áno**	**nie**
Fľaša č. 2	**áno**	**nie**
Fľaša č. 3	**áno**	**nie**
Fľaša č. 4	**áno**	**nie**

Po práci v skupinách, odôvodnite, prečo ste vybrali konkrétne fľaše ako tie, ktoré sú z recyklovaného materiálu. Overte si to podľa informácie na etikete.

Zdroj: http://www.nulaodpadu.sk/files/druhy-plastov-druhy-znacenia.jpg

Poznámka pre učiteľa:
Pri identifikovaní fliaš, ktoré sú z recyklovaného plastu, upozorniť na iné zloženie a tvrdosť plastu v recyklovaných fľašiach. Deti si môžu toto overenie vyskúšať.

Úloha pre žiakov

Pokračujte v práci v skupine. Ak ste už spoznali fľaše z recyklovaného plastu, mali by ste vyhľadať predmety, ktoré sú vyrobené z plastu. Úlohu budete plniť mimo školy a triedy a na jej splnenie máte týždeň.

Poznámka pre učiteľa:
Žiaci doma alebo aj v obchode, overujú, či produkt, ktorý našli, je vyrobený z recyklátu alebo je to originálny produkt z „ropy“.

Úloha pre žiakov

Vitajte po týždni pri téme recyklovania plastov. Koľko výrobkov je z recyklovaného plastu? Ktorý z výrobkov vás prekvapil? Čo by ešte mohlo byť vyrobené z recyklovaného plastu?

3. Zhrnutie a záver (5 minút):

- uvedomiť si, že recyklovanie pomáha chrániť prírodu a zdroje.

Reflexia

Úloha pre žiakov

Posledné dni sme veľa rozprávali o tom, že plastové výrobky nemusíme vyrábať len priamo z ropy, ale z plastového odpadu, najmä z fliaš, môžeme vyrobiť mnoho výrobkov a šetriť tak našu planétu.

Plast na spracovanie recyklátu by sme mohli získavať najmä zo zálohovaných fliaš. Ako by ste presvedčili niekoho z vášho okolia, aby zálohoval, pretože si tak chránime prírodu.
Nakreslite v skupine plagát, alebo zahrajte scénku alebo napíšte príbeh na pomoc pre zálohovanie ako ochranu prírody.

Úloha pre žiakov

Čo ste sa najzaujímavejšie dozvedeli?

Ktorý výrobok z recyklovaného plastu je pre vás najzaujímavejší?

Pracovný list

Téma: Vyhľadaj aspoň dva predmety z recyklovaného plastu

Moje meno:

Členovia môjho tímu:

.....
.....
.....
.....
.....

1. Vyhľadaj význam pojmu

Zistite, čo znamená slovo recyklácia.

Kde môžeme hľadať význam slov?

.....
.....
.....
.....

Vytvorte 4 skupiny:

- Prvá skupina bude zisťovať význam slova tak, že sa opýta.
- Druhá skupina bude hľadať význam slova v slovníku.
- Tretia skupina bude hľadať význam slova cez google prehliadač.
- Štvrtá skupina bude hľadať význam slova cez umelú inteligenciu.

2. Porovnajte si zistenia a napíšte na tabuľku/poster, ako by ste vlastnými slovami vysvetlili pojem recyklácia.

Recyklácia je:

Pokúste sa povedať, v čom je výhoda výroby plastových výrobkov z recyklátu?

Výhoda recyklácie:

3. Pracujte v skupinách. Pozrite sa na stôl pred vami/na koberec. Vidíte tam rôzne plastové fľaše. Popozerajte si ich a odhadnite, ktorá z fliaš je z recyklovaného plastu a ktorá sa vyrábala klasickou technológiou, bez recyklovaného plastu.

	Z recyklátu?	
Fľaša č. 1	**áno**	**nie**
Fľaša č. 2	**áno**	**nie**
Fľaša č. 3	**áno**	**nie**
Fľaša č. 4	**áno**	**nie**

Prečo si myslíme, že nami vybrané fľaše sú z recyklovaného materiálu?

Výhody fľaše vyrobenej z recyklovaného materiálu:

4. Vyhľadajte doma, alebo v škole alebo v obchode predmety, ktoré sú vyrobené z plastu. Zapíšte si, čo všetko ste našli.

Predmety vyrobené z plastu:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Nakreslite v skupine plagát, alebo zahrajte scénku alebo napíšte príbeh na pomoc pre zálohovanie ako ochranu prírody.

Miesto pre vaše výtvory:

Čo ste sa najzaujímavejšie dozvedeli?	
Ktorý výrobok z recyklovaného plastu je pre vás najzaujímavejší?	

Sledujte naše sociálne siete

Materiály vytvoril Správca zálohového systému, nezisková neštátna organizácia, v spolupráci s odborníkmi v oblasti metodiky výučby s cieľom podporiť vzdelávanie a povedomie o zálohovaní a princípoch cirkulárnej ekonomiky.

SPRÁVCA ZÁLOHOVÉHO SYSTÉMU